

Lecțiile patrimoniului

Platforma Susține cultura în educație

Scenarii educaționale pentru ciclul gimnazial

Coordonatori:

Angelica Mihăilescu

Mihai Iacob

București

2016

Lecțiile patrimoniului

Platforma Susține cultura în educație

Coordonatori:

Angelica Mihăilescu

Mihai Iacob

Autori:

Despina Hașegan – aria curriculară Arte

Silvana Râpeanu – aria curriculară Arte

Iulia Iordan – aria curriculară Om și societate

Raluca Bem Neamu – aria curriculară Om și societate

Claudia Pamfil – aria curriculară Matematică și științele naturii

Vera Marin – aria curriculară Matematică și științele naturii

Mihai Iacob – aria curriculară Limbă și comunicare

Angelica Mihăilescu – aria curriculară Limbă și comunicare

Valentina Bilcea – texte de prezentare a reperelor culturale din Piața Revoluției

Echipă:

Raluca Iacob – coordonator de proiect

Diana Ciocan – asistent de proiect

Valentina Bilcea – profesoară, consultant educațional

Daniela Bălăneanu – profesoară, consultant educațional

Irina Damian - comunicare

Radu Manelici – design grafic

Răzvan Zamfira – design hărți suport pentru scenariile educaționale

COORDONATOR:

PARTENERI:

PARTENERI ASOCIAȚI:

PARTENERI MEDIA:

FINANȚATOR:

Materialul este elaborat în cadrul proiectului cultural „Lecțiile patrimoniului”. Proiectul este cofinanțat de Administrația Fondului Cultural Național (AFCN). Proiectul nu reprezintă în mod necesar poziția AFCN. AFCN nu este responsabilă de conținutul proiectului sau de modul în care rezultatele proiectului pot fi folosite. Acestea sunt în întregime responsabilitatea beneficiarului finanțării.

ISBN: 978-973-0-22993-6

Materialul este distribuit on-line gratuit pe site-ul www.culturaineducatie.ro.

© Asociația MetruCub – resurse pentru cultură

Lecțiile patrimoniului

Platforma Susține cultura în educație

Scenarii educaționale pentru ciclul gimnazial

Coordonatori:

Angelica Mihăilescu

Mihai Iacob

București

2016

Cuprins

1. Introducere	6
2. Indicații de utilizare a ghidului	7
3. Informații practice	9
4. Repere culturale din Piața Revoluției	10
5. Scenarii educaționale	14
5.1 Matematică	14
Scenariul 1. Matematica din jurul nostru	14
Scenariul 2. Elemente de organizare a datelor	16
Scenariul 3. Geometria Pieței Revoluției	18
5.2 Om și societate	20
Scenariul 1. Artă și societate – a doua jumătate a secolului al XIX-lea	20
Scenariul 2. Modernizarea societății românești (sfârșitul sec. XIX-începutul sec. XX)	23
Scenariul 3. Biserica în Evul Mediu	27
Scenariul 4. Raportul cetățean - stat: puterea opiniei publice și forța individului	30
Scenariul 5. Autoritatea	32
5.3 Limbă și comunicare	34
Scenariul 1. Viața cotidiană la sfârșitul secolului al XIX-lea	34
Scenariul 2. „Lectura” spațiului cotidian: identificarea evenimentelor culturale	38
Scenariul 3. Identitate culturală	41
5.4 Arte	43
Scenariul 1. Elemente de bază din arhitectura Greciei antice preluate în arhitectura clădirilor din Piața Revoluției	43
Scenariul 2. Forme renascentiste în arta românească a sec. XIX-XX	45
Scenariul 3. Compoziția plastică cu mai multe centre de interes – compoziția statică și compoziția dinamică	47
Scenariul 4. Piața Revoluției – atunci și acum	49
6. Recomandări	51

1. Introducere

Despre proiect

Proiectul „Lecțiile patrimoniului” este un demers al unui grup divers de actori (specialiști în educație, curriculum, arhitectură și spațiu construit, istoria artei, educație culturală, educație muzeală și management cultural) care dezvoltă instrumente inovatoare pentru promovarea valorii patrimoniului material din zona Pieței Revoluției din București.

Activitățile propuse prin intermediul acestui ghid au fost gândite ca suport pentru dezvoltarea competenței de exprimare și sensibilizare culturală a copiilor și tinerilor, iar conceperea lor a fost realizată în colaborare cu cadre didactice.

Prin scenariile educaționale cuprinse în acest ghid am vizat crearea unui context favorabil pentru dezvoltarea unui set de competențe ale elevilor, dar și creșterea gradului de implicare a lor în procesul educațional. Sperăm ca, prin structura scenariilor și activitățile sugerate, să se transfere asupra elevilor mai multă capacitate de decizie și să li se confere un rol mai proeminent în conducerea procesului educațional.

Credem că organizarea de astfel de activități poate contribui la îmbunătățirea imaginii instituțiilor de învățământ, atrăgând mai mulți parteneri și mai mulți elevi, dar mai ales la atingerea obiectivelor educaționale creionate prin *Profilul de formare al absolventului de gimnaziu* (Ordinul ministrului Educației Naționale și Cercetării Științifice nr. 3590 din 2016).

Acest ghid vrea să pună în evidență rolul jucat de parteneriatul dintre școală și organizațiile neguvernamentale în oferirea unor servicii educaționale de calitate, prin aducerea împreună a zonei formale și a celei non-formale.

Despre parteneri

Asociația MetruCub – resurse pentru cultură a fost înființată în anul 2012 cu scopul de a funcționa ca o platformă de întâlnire, dezbateri și expertiză pentru profesioniștii din domeniul cultural-artistic. MetruCub își propune să exploreze, să sprijine și să dezvolte sectorul cultural prin studii de specialitate, prin proiecte interdisciplinare și prin crearea unui context în care artiști, operatori culturali, cercetători și autorități să se poată întâlni și comunica. Credem în rolul important al artei și culturii în dezvoltarea fiecărui individ și a societății în ansamblu și pledăm pentru un management cultural profesionist și o fundamentare obiectivă și democratică a politicilor ce vizează domeniul cultural.

www.m3culture.ro

Centrul pentru Educație și Formare Sintagma este o organizație neguvernamentală centrată pe problematica învățării pe tot parcursul vieții, care își propune să faciliteze contactul între specialiști în educație și persoanele care pot beneficia de experiența lor. Printre activitățile desfășurate până în prezent se numără programe de formare, editarea unor publicații, activități de cercetare, precum și proiecte care au scos în evidență valențele educaționale ale artei.

www.centruksintagma.ro

Muzeul Național de Artă al României (MNAR) deține cele mai bogate colecții de artă românească medievală și modernă, artă europeană, arte decorative și artă orientală din țară. Fostul Palat Regal de pe Calea Victoriei găzduiește Galeria Națională (cuprinzând Galeria de Artă Veche Românească și Galeria de Artă Românească Modernă) și Galeria Europeană. Tot aici pot fi vizitate Sala Tronului și alte spații de relevanță istorică, precum și numeroase expoziții temporare. Pe lângă sediul central, MNAR administrează 3 muzee-satelit: Muzeul Colecțiilor de Artă, Muzeul Theodor Pallady și Muzeul K.H. Zambaccian. Muzeul oferă programe adaptate nevoilor și așteptărilor unui public variat: școlari și preșcolari, familii cu copii, persoane cu dizabilități, public adult. Prin caracterul lor interactiv, acestea transformă vizita într-o experiență de învățare atractivă și plăcută.

www.mnar.arts.ro

Asociația De-a arhitectura își propune dezvoltarea și promovarea educației de arhitectură și mediu construit în vederea conștientizării și a cunoașterii valorilor arhitecturii, design-ului și ale urbanismului.

Doar prin înțelegerea și asumarea acestor valori de către diverse categorii de public se poate asigura o creștere durabilă a calității mediului construit din mediile urbane și rurale. Asociația De-a arhitectura a conceput programe școlare pentru cursuri opționale acreditate și activități extracurriculare, ajutându-i pe copii să înțeleagă mediul construit, să facă legături între ceea ce află la școală și procesele complexe care transformă locurile în care trăiesc, să își cultive aptitudinile de interpretare și abstractizare, de reprezentare și de exprimare vizuală, creativitatea și lucrul în echipă.

www.de-a-arhitectura.ro

Asociația Da’DeCe realizează proiecte care se bazează pe o educație a reușitei și a emancipării culturale care implică în aceeași măsură formarea artistică, umană și socială. Prin programele Da’DeCe se promovează încrederea în sine, dezvoltarea personală a copilului și transformarea muzeului (sau a altor locuri care dețin obiecte de patrimoniu) într-un spațiu locuit și viu, plin de obiecte care vorbesc pentru că le ascultăm și pentru că ne pasă ce comunică. Scopul asociației este dezvoltarea creativității și încurajarea curiozității naturale ale copilului în raport cu obiecte semnificative pentru cultură și civilizație prin diverse activități de improvizație artistică.

www.asociatiadadece.ro

„Lecțiile patrimoniului” este o inițiativă asociată platformei Susține cultura în educație. Platforma sprijină realizarea unor programe culturale cu o dimensiune educațională în România și dezvoltă o rețea de profesioniști, organizații și resurse despre practici și politici publice în domeniu care împreună susțin integrarea artei și patrimoniului în viața copiilor, în cadrul unor parteneriate eficiente între școli și organizațiile culturale sau artiști.

2. Indicații de utilizare a ghidului

De unde am pornit?

În urmă cu 10 ani un document al Comisiei Europene (*Recomandarea 2006/962/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 18 decembrie 2006 privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții*) formula un set de competențe a căror dezvoltare era considerată esențială pentru cetățenii Uniunii și care urmau să fie folosite ca un cadru de referință. Ele au fost asumate de România prin intermediul Legii Educației (1/2011) și au fost folosite pentru a elabora *Profilul de formare al absolventului de gimnaziu*, la care urmează să contribuie programele definite prin noul plan cadru (Ordinul ministrului Educației Naționale și Cercetării Științifice nr. 3590 din 2016).

Proiectul „Lecțiile patrimoniului” și-a propus să scoată în evidență modalități prin care una dintre aceste competențe, cea de „sensibilizare și exprimare culturală”, poate fi construită în cadrul activităților asumate de diferite arii curriculare (matematică, om și societate, arte, limbă și comunicare).

Pentru cine?

Materialele cuprinse în acest ghid sunt dedicate profesorilor interesați să realizeze activități practice cu elevi de gimnaziu, care să integreze conținuturi din materii studiate în curriculum în activități în afara clasei.

Materiile pe care le-am avut în vedere atunci când am construit scenariile au fost: matematică, istorie, cultură civică, limba și literatura română, limbi străine, educație plastică.

Conținuturile au fost alese astfel încât să scoată în evidență contribuția a diferite arii curriculare în dezvoltarea unei singure competențe (sensibilizare și exprimare culturală), dar aceasta nu înseamnă că nu sunt sprijinite și altele.

Competența cheie „Sensibilizare și exprimare culturală”:...
Profilul de formare:...

Fiecare scenariu începe prin a prezenta un decupaj din elementele care definesc competența „sensibilizare și exprimare culturală”, precum și elemente din profilul de formare al absolventului de gimnaziu. Aceste informații sunt destinate cadrului didactic și sunt menite să scoată în evidență convergența dintre activitățile din scenariu și cele două categorii de elemente menționate.

Veți remarca faptul că, în cazul elementelor selectate din profilul de formare, nu ne-am referit doar la competența „sensibilizare și exprimare culturală”. Am procedat astfel pentru a evidenția faptul că o activitate nu contribuie la dezvoltarea unei singure competențe.

Materia: ...
Grup țintă: ...
Durată: ...
Materiale: ...
Repere culturale: ...

Pentru a fi ușor de realizat, fiecare scenariu punctează clasa vizată, materia acoperită, durata aproximativă, materiale care ar trebui pregătite de profesor și reperele culturale din Piața Revoluției care vor fi puse în valoare pe parcursul activității. (vezi cap. 4)

Pregătire la clasă: ...

Pe lângă partea administrativă și practică (vezi cap. 3), fiecare scenariu propune câteva activități la clasă prin care se pregătește ieșirea în Piața Revoluției. Subliniem rolul central pe care elevii ar trebui să-l aibă în definirea obiectivelor și modelarea activităților.

În Piața Revoluției
Locație 1: ...
Durată: ...
Activități: ...

Partea centrală a scenariilor conține sugestii practice despre organizarea activităților într-un traseu cu mai multe opriri (în cele mai multe cazuri 3). Pornind de la experiența proprie și de la pilotările din cadrul proiectului, autorii au încercat să ofere unele repere privind timpii necesari pentru activități.

Activități la revenirea în clasă: ...

În lipsa unei reflecții, beneficiile experienței vor fi semnificativ limitate. Scenariile sunt însoțite și de sugestii de activități prin care se pot procesa și continua activitățile din Piața Revoluției. De asemenea, vă invităm să reflectați împreună cu elevii plecând de la următoarea structură:

- 1) identificați care au fost cele mai interesante momente ale experienței (în special la nivel emoțional);
- 2) repovestiți experiența în ordine cronologică;
- 3) identificați care au fost lucrurile învățate în urma experienței.

Alte resurse:

- **Note pentru profesor:** unele dintre scenariile vin împreună cu o serie de informații care să ajute cadrul didactic în realizarea activității, fără să mai fie nevoie să recurgă la alte surse de informație;
- **Fișa de activități pentru elevi:** pentru unele scenariile au fost concepute astfel de fișe care să fie utilizate în timpul activității din Piața Revoluției. Pentru a facilita multiplicarea lor, acestea au fost încărcate în mod individual pe site-ul www.culturaineducatie.ro;

- **Harta:** fiecare scenariu este însoțit de o hartă care scoate în relief principalele clădiri vizate. Ele pot fi multiplicare astfel încât elevii să-și noteze pe ele diferite informații, înainte de, în timpul sau după activitatea din Piața Revoluției. Ca și fișele pentru elevi, hărțile sunt disponibile pe site-ul www.culturaineducatie.ro;
- **Clipuri video:** în cadrul proiectului au fost produse 10 scurte clipuri care ilustrează principalele etape ale realizării unui traseu pe baza unei scenarii educaționale. Ele pot fi găsite pe site-ul www.culturaineducatie.ro, alături de alte informații despre proiecte culturale cu o dimensiune educațională;
- **Site-urile organizațiilor partenere** (vezi cap. 1) sunt de asemenea o sursă de informații și inspirație.

Utilizarea noilor tehnologii, în special a telefoanelor mobile cu multiple funcții este utilă în multe dintre scenariile educaționale pe care le veți găsi în acest ghid. Este foarte important ca profesorul să fie cel care gestionează modul și momentul când acestea sunt folosite. Vă recomandăm să faceți clare de la început sarcinile care vor necesita utilizarea telefoanelor sau a altor aparate. În cazul în care activitățile punctuale nu necesită recursul la astfel de instrumente, puteți oferi sarcini generale care să le întrebuiți: documentarea activităților, concurs de fotografii pe o anumită temă, colectarea de sunete specifice unei piețe publice etc.

3. Informații practice

Ne vom referi în continuare la câteva aspecte practice legate de desfășurarea activităților în Piața Revoluției. Întrucât ghidul se adresează unor persoane din sistemul formal de educație nu vom insista asupra aspectelor administrative ale ieșirii din școală, considerându-le de rutină.

Vă recomandăm ca, înainte de a pleca spre Piața Revoluției, să reamintiți elevilor regulile de deplasare, obiectivele activităților, modul de lucru, rezultatul așteptat și să faceți o scurtă prezentare a zonei. Pentru a gestiona mai ușor grupul vă sugerăm să faceți o împărțire pe echipe a elevilor înainte de a pleca din școală. Cele mai apropiate toalete publice de Piața Revoluției sunt în pasajul de la Universitate, în parcare din fața Ateneului Român și în Parcul Kretzulescu.

În funcție de traseul pe care ați ales să îl parcurgeți și mijloacele de transport pe care le folosiți pentru deplasare alegeți intrarea în Piață care vi se potrivește cel mai bine. Semafoarele din Piață tind să favorizeze traficul rutier, în defavoarea pietonilor. Când vă faceți planul pentru activitate, alocați 5-7 minute pentru fiecare deplasare între diferitele locații din Piață.

Zone cu trafic de persoane și/sau volum de zgomot mai redus:

- esplanada Bisericii Kretzulescu;
- Memorialul Renașterii;
- platforma din jurul Statuii lui Carol I;
- curtea Muzeului Național de Artă al României;
- curtea Ateneului Român.

Programul instituțiilor deschise publicului:

1. **Biblioteca Centrală Universitară:** marți-joi, între orele 10.00-14.00;
2. **Ateneul Român:** deschis doar cu ocazia unor evenimente.
3. **Muzeul Național de Artă al României:** miercuri-duminică, între orele 11.00-19.00 (mai-septembrie), între orele 10.00-18.00 (octombrie-aprilie);
4. **Muzeul Theodor Aman:** miercuri-duminică, între orele 10.00-18.00;
5. **Biserica Kretzulescu:** deschisă de obicei zilnic de dimineață până după prânz spre vizitare.

Atenție! Spațiul public este un organism viu care se schimbă continuu, uneori dramatic de la o zi la alta (ex. amplasarea unor scene pentru concerte). Este extrem de important să vizitați zona în preajma datei activității cu elevii, pentru a vă asigura că traseul pe care doriți să-l realizați nu prezintă unele obstacole temporare.

4. Repere culturale din Piața Revoluției

Ateneul Român. În 1873, Societatea Culturală Ateneul Român, înființată încă din 1865 din inițiativa unor personalități culturale și științifice, și-a propus să-și construiască un edificiu propriu, „*închinat în exclusivitate artei și științei, deci arhitectura va trebui să corespundă acestei destinații*” (C. Esarhu). Pentru strângerea fondurilor a fost inițiată o listă de subscripție națională sub deviza „*Dați 1 leu pentru Ateneu!*” și a fost organizată o loterie publică, autorizată de guvern. După ce a dispus de fonduri, Societatea a cumpărat, în 1886, terenul și a început construirea edificiului, după proiectul elaborat de arhitectul francez Albert Galleron, în colaborare cu arhitecți români, precum Grigore Cerchez, Alexandru Orăscu, Ion Mincu, I.N. Socolescu. Clădirea s-a realizat într-un timp scurt, între 1886-1889, și a fost dată parțial în folosință în 1888. De la această dată, Societatea Ateneul Român și-a diversificat activitatea, a organizat conferințe, concerte simfonice ale Societății Filarmonice Române (începând din 1889), expoziții de pictură (din 1894). Clădirea este construită în stil neoclasic, având aspectul unui templu antic grec, dar cu elemente de decorație tipice arhitecturii franceze de sfârșit de sec. XIX. Fațada cuprinde porticul format din șase coloane ionice încoronate de un fronton, ca fațada unui templu grec, printre coloane fiind cinci medaioane de mozaic, realizate de pictorul G.D. Mirea, care reprezintă domnitori români. Ateneul cuprinde o mare sală de concerte și conferințe, cu înălțimea de 16 m și cu o capacitate de aprox. 800 de locuri. Aceasta este decorată de o frescă monumentală care evocă momentele importante ale istoriei naționale. Pictată între 1933-1938, din subscripție publică, de prof. Costin Petrescu, fresca are o lungime de 75 m și 3 m înălțime. Ateneul Român a fost locul unor evenimente istorice, a găzduit concerte ale unor mari muzicieni, ca George Enescu, Dinu Lipatti, Richard Strauss, Maurice Ravel, Yehudi Menuhin și conferințe ale unor istorici, politicieni și scriitori. (Valentina Bilcea, Angela Bilcea, *Dicționarul monumentelor și locurilor celebre din București*, Meronia, 2009, p. 52-55)

Biblioteca Centrală Universitară (BCU)/Fundatia Universitară „Carol I”. Clădirea a fost construită între 1891-1895 de arhitectul francez Paul Gottereau, iar Biblioteca a fost înființată de regele Carol I (1866-1914) pentru a marca împlinirea a 25 de ani de domnie, din „*dorința de a înființa un așezământ spre binele tinerimii universitare de la toate facultățile din țară, înzestrat cu o bibliotecă totdeauna deschisă*”. Construcția inițială era compusă din două corpuri de clădire, unul inaugurat în 1895, iar celălalt adăugat în 1914. În timp, biblioteca s-a dovedit neîncăpătoare, astfel că în 1931 a fost cumpărat terenul învecinat, pe care s-a construit, abia după 1989, un nou corp. Inițial biblioteca avea 3400 de volume, dispunea de 7 săli de lectură, un amfiteatru pentru cursuri și întruniri, o librărie de lux și un mic muzeu, în care erau prezentate documente și cărți vechi. Odată cu instaurarea regimului comunist, în 1948 se transformă în B.C.U. „C.I. Parhon”, devenind centrul coordonator al rețelei de biblioteci a Universității din București. În timpul evenimentelor din decembrie 1989 clădirea a fost incendiată, distrugându-se peste o jumătate de milion de cărți, dar și alte documente. Astăzi este una dintre cele mai moderne biblioteci din București, cu un fond de carte de aprox. 2 mil. de volume, cu 8 săli de lectură, un amfiteatru și o sală de expoziții. (Valentina Bilcea, Angela Bilcea, *Dicționarul monumentelor și locurilor celebre din București*, Meronia, 2009, p. 65-67)

Biserica Kretzulescu. Cu hramurile Sf. Ierarh Nicolae, Adormirea Maicii Domnului și Sf. Arhangheli, biserica a fost zidită între 1720-1722 de boierul Iordache Kretzulescu și de soția sa, Safta Brâncoveanu, fiica domnului Constantin Brâncoveanu. Ridicată pe locul unei mai vechi biserici de lemn din sec. XVII, pe un loc dăruit de Constantin Brâncoveanu (1688-1714) și apoi de Nicolae Mavrocordat (1719-1730). Biserica era înconjurată de case, prăvălii și un turn cu ceas, toate formând Hanul Kretzulescu. Afectată de cutremurul din 1838, ea a fost restaurată în stil neoclasic, pictura fiind refăcută de Gheorghe Tattarescu, doar în pridvor rămânând cea inițială, de factură brâncovenească. În perioada comunistă, a fost propusă pentru demolare, dar a fost salvată prin eforturile unor arhitecți. Afectată de cutremurul din 1977, apoi de evenimentele din 1989, desfășurate chiar în jurul ei, biserica cunoaște apoi o nouă restaurare. Ea are un plan triconc bine proporționat (26 x 10 m), un pridvor larg, decorația fațadelor este din cărămidă aparentă, cu un brâu din piatră sculptată cu înflorituri, specific artei brâncovenești. Este unul dintre cele mai valoroase monumente de arhitectură din sec. XVIII. (Valentina Bilcea, Angela Bilcea, *Dicționarul monumentelor și locurilor celebre din București*, Meronia, 2009, p. 348)

Blocul Kretzulescu. Situat lângă Biserica Kretzulescu, imobilul a fost construit pe locul fostului han al bisericii, ridicat odată cu aceasta, în 1722, fiind la vremea lui unul dintre cele mai mari din București. Hanul a fost demolat în 1939 pentru a permite lărgirea curții Palatului Regal și accesul la Biserica

Kretzulescu. Blocul a fost ridicată după planurile arh. G.M. Cantacuzino, având o arhitectură de inspirație clasică italiană, la parter cu un portic cu arce, în spatele căruia se află magazine și o librărie. În timpul regimului comunist, clădirea a adăpostit sedii ale unor instituții cu funcții de poliție politică.

Calea Victoriei s-a numit Podul Mogoșoaiei de pe vremea lui Constantin Brâncoveanu până în 1878 când trupele române au intrat triumfătoare în București în urma Războiului de Independență. De atunci strada a primit numele de Calea Victoriei. Despre ea Ghe. Cruțescu povestea în amintirile sale: „*E locul de întâlnire a unei Țări întreg.*”, „*Când oi veni la București, ne întâlnim. Pe cale!*”, „*E o cafenea și un salon, o plimbare publică și o piață de flori, o tribună și un galantar. E vie ca praful de pușcă. (...) De-alungul ei, fără orânduială, aproape fără rost, se înșiră palate și maghernițe, case de țară și zgârie-nori, curți și grădini, morminte și biserici. Nu-i stradă pe lume mai chinuită, mai muncită, mai mișcătoare în silințele ei de a face din atâtea contraste puțintică armonie. De-i foc, cutremur, război, moarte sau alai, un gând la toți: Ce-o fi pe Pod?*” (Gheorghe Cruțescu, *Podul Mogoșoaiei*). Pentru că la fiecare ploaie se transforma într-un loc plin de noroi, a fost podită cu bârne de lemn, de unde și denumirea de „pod”, până prin anii 1880 când treptat lemnul a început să fie înlocuit cu piatră.

Hotel Athénée Palace (Hotel Hilton). A fost construit, între 1912-1914, după planurile arhitectului francez Théophile Bradeau și finanțat de o societate franceză condusă de baronul de Marsey (care mai ridicase Hotelul Palace și Cazinoul din Sinaia). La vremea respectivă, era prima construcție de proporții mari din țară ridicată pe schelet din beton armat. Avea inițial 149 de camere și 10 apartamente (cu mobilier Ludovic XIV lucrat în Franța și Anglia), iar la parter un mare restaurant cu bucătărie franțuzească. Între 1935-1937 a fost transformat și modernizat atât în interior, cât și la exterior, după planurile arhitectului Duiliu Marcu și i s-a adăugat o aripă nouă. Atât hotelul, cât și restaurantul său au reprezentat într-o vreme tot ce era mai modern, mai rafinat în Capitală. Între 1964-1966 i se construiește un nou corp de clădire, de-a lungul Căii Victoriei. Afectat de evenimentele din decembrie 1989, este complet reamenajat și modernizat și intră în rețeaua hotelieră Hilton. (Valentina Bilcea, Angela Bilcea, *Dicționarul monumentelor și locurilor celebre din București*, Meronia, 2009, p. 234-235)

Memorialul Renașterii – Glorie Eternă Eroilor și Revoluției Române din Decembrie 1989 este un ansamblu monumental, ridicat în memoria victimelor Revoluției române din 1989. Autorul lucrării este artistul Alexandru Ghilduș. A fost inaugurat în 2005 și de atunci a iscat numeroase polemici. Memorialul este format din mai multe elemente:

- *Piața reculegerii* – este o piață în miniatură, având în centru *Piramida Izbânzii*;
- *Zidul Amintirii* – prezintă numele victimelor revoluției, inscripționate în alamă;
- *Piramida Izbânzii* – este elementul principal al ansamblului, are o înălțime de 25 de metri; obeliscul prezintă la baza sa un grup statuar care semnifică dorința de libertate a indivizilor. În partea superioară a obeliscului se află *Coroana*, simbolizând jertfa celor căzuți în timpul evenimentelor, dar și amintirea acestora;
- *Calea Biruinței* – este un simbol al drumului către democrație; aleea este pavată cu bușteni de stejari.

Muzeul Național de Artă al României (MNAR): este găzduit în clădirea fostului Palat Regal; istoria complicată a clădirii se leagă de sosirea lui Carol I în țară ca domnitor și de necesitatea de a avea o reședință adecvată; primul palat se afla în zona cea mai apropiată de biserica Kretzulescu și a fost construit după planurile arhitectului francez Paul Gottereau la finele sec. XIX; clădirea actuală este rezultatul unor ample lucrări de reconstrucție și extindere, începute după devastatorul incendiu din 1926 și încheiate după terminarea celui de-al II-lea Război Mondial, și al colaborării arh. Nicolae Nenciulescu cu inginerul Emil Prager, autorul soluțiilor tehnice pentru lucrările din beton armat. În timpul regimului comunist, în clădire a funcționat Muzeul de Artă al Republicii, iar zona centrală (cu fosta Sală a tronului, Sufrageria regală și Scara Voievozilor) a fost folosită de Consiliul de Stat pentru funcții oficiale. După 1989, clădirea a revenit în întregime MNAR; în prezent, în aripile laterale sunt găzduite Galeria de Artă Europeană, Galeria Națională, expoziții temporare, iar în zona centrală se păstrează spațiile istorice ale fostului palat regal.

Muzeul Theodor Aman. Clădirea a fost ridicată de pictorul Theodor Aman (1831-1891), unul dintre cei mai cunoscuți pictori ai secolului XIX, care a înființat prima școală de Belle-Arte (în 1863) și a organizat primele expoziții colective, atelierul lui fiind frecventat de personalitățile epocii. Construită în 1868-1869, după proiectul arhitectului Franz Scheller, la indicațiile comanditarului, clădirea are două niveluri,

fațada principală fiind împărțită în două registre separate, cel inferior, mai înalt, fiind decorat cu două statui realizate de Karl Storck, iar cel superior, având două medalioane cu efigiile lui Michelangelo și Da Vinci. Decorațiile exterioare și interioare sunt concepute de Aman, ca și mobilierul și pictura murală din hol, ce înfățișează figuri alegorice și scene din bătălii. După moartea artistului, casa intră în proprietatea statului și devine muzeu, care va fi inaugurat în 1908. El păstrează în mare parte amenajarea inițială a casei, în care spațiul cel mai important era atelierul de la parter, o cameră care servea ca expoziție permanentă pentru lucrările artistului, celelalte încăperi fiind grupate în jurul holului central. Alături de tablouri, muzeul deține și o colecție de gravuri realizate de Aman, precum și obiectele personale ale artistului, fond donat de soția sa, în 1904. (Valentina Bilcea, Angela Bilcea, *Dicționarul monumentelor și locurilor celebre din București*, Meronia, 2009, p. 271-272)

Palatul Senatului. Clădirea a fost destinată a fi sediu al Ministerului de Interne. Lucrările au început în timpul domniei regelui Carol II (1930-1940), în 1938, fiind coordonate de arh. Paul Smărăndescu, și au fost întrerupte în 1944 din cauza războiului. Masiva clădire în stil neoclasic a fost dată în folosința ministerului în 1950, iar din 1958 a devenit sediul Comitetului Central al P.C.R. Clădirea și piața din fața acesteia sunt locurile în care s-au desfășurat evenimentele din 21-22 decembrie 1989 care au condus la căderea regimului Nicolae Ceaușescu. Acesta a ținut ultimul său discurs de la balconul acestei clădirii. Din 1989 devine sediul Senatului României, până la mutarea acestuia în Palatul Parlamentului, în 2006, când redevine sediul Ministerului Afacerilor Interne. (Valentina Bilcea, Angela Bilcea, *Dicționarul monumentelor și locurilor celebre din București*, Meronia, 2009, p. 348)

Palazzo Bordenache. Clădirea a fost construită de arh. Richard Bordenache, în 1954, la comanda Primăriei Capitalei, pentru a masca calcanele clădirilor de pe calea Victoriei distruse în bombardamentele aviației germane din august 1944, în timpul retragerii armatelor germane. Imobilul care dă formă Pieței Palatului este de volum redus, cu un parter înalt peste care se înalță trei etaje. Fațada monumentală este ritmată de opt pilaștrii cu capiteli corintice și de trei nișe semicirculare care, în proiectul inițial, adăposteau trei grupuri statuare, dar care nu au mai fost realizate. În fața acestei clădiri este amenajat un bazin cu apă, prevăzut cu fântâni arteziene și instalații de iluminat. Fațada este ornamentată cu două capete de leu din care țâșnește apa. (Valentina Bilcea, Angela Bilcea, *Dicționarul monumentelor și locurilor celebre din București*, Meronia, 2009, p. 348)

Sediul Uniunii Arhitecților din România. Clădirea a fost construită în 1884 pe Strada Vămii, ca reședință a ministrului Domeniilor Publice, Grigore Păucescu. Palatul Păucescu devine sediul Legației Austro-Ungariei la București, strada numindu-se strada Vienei. O parte a clădirii a fost demolată în 1914, pentru a se construi un nou corp al Fundației Universitare „Carol I”, iar cealaltă parte a fost cumpărată de Societatea de Asigurări Dacia, după Primul Război Mondial. În timpul regimului comunist (1948-1989) în clădire a funcționat Direcția V a Securității Statului. După evenimentele din decembrie 1989, când clădirea a ars și interiorul a fost distrus complet, a fost atribuită Uniunii Arhitecților din România. Construită în stilul arhitectural al Renașterii franceze, imobilul păstrează astăzi doar două fațade din vechea clădire. Aflată în ruină, în 2003 a fost consolidată și înălțată până la etajul șapte, în stil modern, ca un turn de sticlă și oțel. (sursa: <http://jurnalul.ro/timp-liber/casa/cladiri-de-patrimoniul-sediul-uniunii-arhitecților-din-romania-292221.html>)

Statuia lui Carol I. Statuia ecvestră din bronz a regelui Carol I (1866-1914) este opera sculptorului român Florin Codre; are o greutate de 13 tone și o înălțime totală de 13 metri, din care 7 metri statuia propriu-zisă și 6 metri soclul. Monumentul actual datează din 2010 și se află pe locul unde a fost inițial amplasată statuia ecvestră a regelui realizată de sculptorul croat Ivan Meštrović în 1939; aceasta a fost demolată și topită în 1948, în contextul desființării monarhiei și instaurării regimului comunist în România.

Statuia lui Corneliu Coposu. Opera sculptorului Mihai Buculei a fost amplasată în Piața Revoluției, în spațiul de lângă Biserica Kretzulescu, în 1996. Corneliu Coposu (1914-1995) a fost membru al Partidului Național Țărănesc, până la interzicerea acestuia în 1947, și secretar al lui Iuliu Maniu, liderului partidului, a cărui statuie este situată în fața acestuia. A fost deținut politic în regimul comunist, iar după căderea regimului în 1989 este cel care a reînființat Partidul Național Țărănesc, fiind președintele acestuia între 1990 și 1995. (Valentina Bilcea, Angela Bilcea, *Dicționarul monumentelor și locurilor celebre din București*, Meronia, 2009, p. 349)

Statuia lui Iuliu Maniu. Opera sculptorului Mircea Spătaru a fost așezată în centrul Pieței Revoluției, în 1998, fiind situată față în față cu statuia unui alt lider al Partidului Național Țărănesc, Corneliu Coposu. Iuliu Maniu (1873-1953) a fost președintele Partidului Național Țărănesc, prim-ministru al României în mai multe rânduri (1928-1930, 1932-1933), iar în regimul comunist a fost deținut în închisoarea de la Sighet, unde a și murit. (Valentina Bilcea, Angela Bilcea, *Dicționarul monumentelor și locurilor celebre din București*, Meronia, 2009, p. 349)

Statuia lui Mihai Eminescu. Este opera sculptorului Gheorghe Anghel, cel care a transfigurat în bronz și busturile altor mari români. A fost instalată în fața Ateneului Român în 1965, în locul monumentului Alergătorii, care a fost mutat pe Calea Victoriei, câteva sute de metri mai la nord. Statuia, cu înălțimea de 3 m, realizată din bronz, îl înfățișează pe Eminescu în picioare, având o figură care exprimă îngân-durarea împletită cu melancolia. (Valentina Bilcea, Angela Bilcea, *Dicționarul monumentelor și locurilor celebre din București*, Meronia, 2009, p. 54)

5. Scenarii educaționale

5.1 Matematică

Autori: Claudia Pamfil, Vera Marin – Asociația De-a arhitectura

Scenariul 1. Matematica din jurul nostru

Competența cheie „Sensibilizare și exprimare culturală”:

CUNOȘTINȚE: înțelegerea factorilor estetici în viața de zi cu zi

ABILITĂȚI: raportarea propriilor puncte de vedere creative și expresive la opiniile altora

Profilul de formare:

COMUNICAREA ÎN LIMBA MATERNĂ: exprimarea unor informații, opinii, idei, sentimente, în mesaje orale sau scrise, prin adaptarea la situația de comunicare

COMPETENȚE MATEMATICE: identificarea caracteristicilor matematice cantitative sau calitative ale unor situații concrete

Materia: Mulțimi

Grup țintă: elevi de clasa a V-a

Durata: 1h 30min

Materiale folosite: mape-suport pentru scris, foi, creioane, fișe tipărite în prealabil.

Repere culturale: v. Biserica Kretzulescu, v. Palazzo Bordenache, v. Muzeul Național de Artă al României, v. Palatul Senatului, v. Biblioteca Centrală Universitară.

Pregătire la clasă

Recapitularea principalelor noțiuni din teoria mulțimilor, prin încurajarea elevilor să dea exemple de mulțimi din cotidian (mulțimea obiectelor de mobilier din clasă, mulțimea elevilor din clasa lor, mulțimea norilor vizibili într-un anumit moment, mulțimea instrumentelor de scris dintr-un penar, mulțimea ideilor sau a gândurilor cuiva, a unui grup, dintr-un anumit moment), inclusiv prin provocarea elevilor să dea exemple referitoare la spațiul construit (mulțimea clădirilor din cartier sau de pe o anumită stradă).

Pornind de la exemplele elevilor, are loc o discuție ghidată privind relația de apartenență dintre element și mulțime, relația între două mulțimi (relația de incluziune), submulțime, operații cu mulțimi: intersecție, reuniune, diferență.

Pregătirea traseului – prezentarea regulilor de deplasare, prezentarea zonei, explicarea obiectivelor lecției in situ, a modului de lucru și rezultatului așteptat; împărțirea echipelor.

În Piața Revoluției

Locație 1: Esplanada Bisericii Kretzulescu; Durată: 15 minute

Locație 2: Calea Victoriei, în fața Bisericii Kretzulescu; Durată: 10 minute

Locație 3: Calea Victoriei, în fața Muzeului Național de Artă al României; Durată: 10 minute

Locație 4: Curtea Muzeului Național de Artă al României; Durată: 10 minute

Locație 5: Curtea Muzeului Național de Artă al României; Durată: 20 minute

Locație 6: Statuia lui Carol I; Durată: 20 minute

Locație 7: Memorialul Renașterii; Durată: 20 minute

Elevii vor fi ghidați să observe mediul construit, să urmeze indicațiile și să răspundă la întrebările din formular. Formularul poate fi completat individual, dar este de preferat ca elevii să lucreze în două sau trei echipe, în funcție de preferința profesorului și posibilitatea de supraveghere simultană. Astfel, după

ce sunt încurajați să răspundă individual, elevii sunt îndrumați să discute cu colegii și să decidă în grup care să fie răspunsurile trecute în formular. Profesorul facilitează aceste discuții astfel ca toate opiniile să fie luate în considerare și sintetizate, să fie surprinse aspectele căutate și discuțiile să fie suplimentate cu informații despre cadrul construit și contextul istoric.

Elevii vor identifica din diverse puncte ale traseului din Piața Revoluției noțiuni referitoare la mulțimi observând clădirile sau elementele de arhitectură ale acestor clădiri reprezentative și, analizând elementele ale cadrului construit, își exersează abilitățile privitoare la relațiile dintre element și mulțime, relația dintre mulțimi și operații cu mulțimi, într-un cadru concret. Prin aceasta, elevii conștientizează mai bine relevanța cunoștințelor matematice în viața de zi cu zi și se apropie cultural de patrimoniul arhitectural din zonă și de caracteristicile unui spațiu public central, descoperindu-i valorile și dezvoltându-și un sentiment de apartenență.

Activități la revenirea în clasă

Activitate practică individuală: elevii fotografiază, identifică și descriu alte mulțimi din viața cotidiană, utilizând relația de apartenență dintre element și mulțime și relația între două mulțimi.

În clasă: elevii vor prezenta fotografiile realizate și vor argumenta aspectele identificate și prin raportare la procesarea experienței din lecția din Piața Revoluției.

Descarcă fișa de activități pentru elevi și harta scenariului de pe www.culturaineducatie.ro.

Note pentru profesor

Sugerați elevilor să asculte sunetele locului, să observe distanța între clădiri, caracteristicile clădirilor (stilul, gabaritul), caracteristicile căilor de mobilitate, fluxul pietonilor, fluxul mașinilor, vegetația etc:

- a) încurajați elevii să observe forma clădirilor, funcțiunea clădirilor, finisajele, ceea ce îi va conduce la identificarea Bisericii Kretzulescu ca având caracteristici net diferite de celelalte; oferiți informații despre biserică, explicând diferențele prin perioada istorică, funcțiune, aspect al finisajului fațadei, volumetrie;
- b) ajutați elevii să înțeleagă că biserica aparține mulțimii pentru că este vizibilă, fiind încă și astăzi prezentă în acest spațiu: ajutați-i să înțeleagă cât de valoros este faptul că această clădire a fost restaurată și păstrată până în zilele noastre și câtă valoare acordă spațiului tocmai prin faptul că este diferită – este un element important al „mulțimii clădirilor din acest loc”, fără de care locul (mulțimea de elemente ce îl formează) nu ar mai fi la fel.

Oferiți câteva informații despre clădirea Palazzo Bordenache, ghidați elevii să observe elemente de fațadă – pilaștri, capiteluri, registre orizontale, forma gurilor, decorațiunile.

Ghidați elevii să identifice atât clădiri și diferite materiale de finisaj al fațadelor, cât și vegetația, căi de acces/deplasare (carosabil, pietonal), mijloace de deplasare, persoane și activități, iluminat public, mobilier urban, sculpturi, inclusiv distanțe, timp petrecut, cât de mult poate cuprinde privirea, lumină etc.

„Pentru o definiție a SPAȚIULUI PUBLIC pot fi luate ca argument fapte din varii sfere ale vieții omenești, întrucât acesta (SPAȚIUL PUBLIC) este expresia societății și a individului; aspectele culturale, istorice, sociale și politice sunt exprimate în felul de a trăi în comunitate. Gândirea arhitecturală a spațiului public este un argument pentru atitudinea și opțiunile de organizare fizică a acestuia; la rândul său, SPAȚIUL PRIVAT exprimă realități ale aceleiași societăți umane în relație cu individual și aria de proximitate a vieții sale. Legăturile dintre cele două categorii sunt asemenea legăturilor între viața privată și cea publică; articularea lor armonioasă, tranziția și gradualitatea expresiilor se reflectă în confortul și calitatea vieții individului și a grupului căruia îi aparține.” U.A.U.I.M (sursa: <https://www.uauim.ro/galerie/teme/237/>)

Harta cu itinerariul va fi folosită doar de profesori, dar poate fi distribuită și elevilor la sfârșit.

Concluziile se pot discuta in situ sau la clasă în următoarea oră dedicată procesării experienței.

Competența cheie „Sensibilizare și exprimare culturală”:

CUNOȘTINȚE: înțelegerea factorilor estetici în viața de zi cu zi

ABILITĂȚI: creativitate și dorința de cultivare a capacității estetice prin expresie artistică și prin participare la viața culturală

Profilul de formare:

COMPETENȚE MATEMATICE: rezolvarea de probleme în situații concrete, utilizând algoritmi și instrumente specifice matematicii

SPIRIT DE INIȚIATIVĂ ȘI ANTREPRENORIAL: manifestarea inițiativei în rezolvarea unor probleme ale grupurilor din care face parte și în explorarea unor probleme ale comunității locale

Materia: Elemente de organizare a datelor

Grup țintă: elevi de clasa a VII-a

Durata: 1h 30min

Materiale folosite: mape-suport pentru scris, foi, creioane, fișe tipărite în prealabil

Repere culturale: v. Memorialului Renașterii, v. Biblioteca Centrală Universitară

Pregătire la clasă

Pentru recapitularea principalelor noțiuni privitoare la utilitatea culegerii informațiilor și datelor și sursele acestora, precum și pentru pregătirea lecției din Piața Revoluției, elevilor li se propune Formularul 1 (poate fi descărcat de pe www.culturaineducatie.ro).

În legătură cu sursele de informații pe care elevii sunt rugați să le presupună, profesorul poate preciza, după ce elevii vor fi enumerat sursele la care s-au gândit ei înșiși, ceea ce este menționat la începutul documentului citat – „Strategia culturală și creativă a Bucureștiului 2015-2025 – diagnoză preliminară, propuneri de acțiune strategică” (ARCUB, Primăria Municipiului București, 2015):

„În partea de Diagnoză, în care s-au folosit peste 140 de surse existente și instrumente de cercetare pentru documentarea situației existente în anul 2014, a fost mobilizat un număr semnificativ de operatori culturali în acțiuni precum: interviuri, focus grupuri, chestionare, la care au participat aproximativ 550 de instituții publice, ONG-uri, companii private, artiști, liber-profesioniști (free-lance), grupuri informale, la care se adaugă o serie de baze de date, printre care una centralizând peste 1.000 de entități operatori culturali.”

În Piața Revoluției

Elevii vor colecta date despre Piața Revoluției lucrând în două grupuri, fiecare grup desfășurând una din activitățile de mai jos, sau pot lucra împreună, îndeplinind cu toții, succesiv, ambele Activități:

Activitatea 1: Date observabile referitoare la spațiul urban (Formularul 2A)- aprox. 45 min.

Acest grup de elevi va observa și nota caracteristicile observabile ale spațiului urban: clădirile și activitățile din interiorul lor, circulația autoturismelor și a transportului în comun, vegetația prezentă în zonă, pietonii și caracteristicile acestora.

Activitatea 2: Interviuri cu persoanele din Piața Revoluției (Formularul 2B)- aprox. 45 min.

Profesorul va ghida acest grup de elevi în efectuarea unor interviuri cu trecătorii. Pentru aceasta este nevoie de o scurtă introducere care să explice elevilor în ce mod să se adreseze, cum să prezinte pe scurt scopul interviului, la ce pot să se aștepte când încearcă să oprească trecătorii (inclusiv refuz) etc. Elevii vor fi împărțiți în perechi, fiecare pereche discutând cu câte un trecător: un elev va adresa întrebările, altul va nota răspunsurile în formular.

Date despre trecători culese prin interviu: gen, vârstă, ocupație, scopul aflării în zonă, frecvența vizitării zonei, propuneri privind activități culturale.

Activități la revenirea în clasă

La clasă, activitate practică de grup: elevii grupează informațiile culese, identifică criteriile de analiză, alcătuiesc reprezentări grafice ale datelor și fac propuneri pe baza lor.

Elevii prezintă rezultatele activității grupurilor, trec din nou în revistă sursele datelor, importanța analizei datelor și discută, îndrumați de profesor, asupra propunerilor lor de revitalizare culturală a Pieței Revoluției pe baza datelor colectate și analizate. Elevii sunt încurajați apoi să identifice posibile utilizări ale unor astfel de analize de date în alte activități/decizii pe care le iau în viața de zi cu zi.

Descarcă formularul pentru pregătirea lecției, fișele de activități pentru elevi 2A și 2B și harta scenariului de pe: www.culturaineducatie.ro.

Competența cheie „Sensibilizare și exprimare culturală”:

CUNOȘTINȚE: înțelegerea factorilor estetici în viața de zi cu zi

ABILITĂȚI: raportarea propriilor puncte de vedere creative și expresive la opiniile altora

Profilul de formare:

COMUNICAREA ÎN LIMBA MATERNA: exprimarea unor informații, opinii, idei, sentimente, în mesaje orale sau scrise, prin adaptarea la situația de comunicare

COMPETENȚE MATEMATICE: identificarea caracteristicilor matematice cantitative sau calitative ale unor situații concrete

Materia: Suprafețe de figuri geometrice, arie

Grup țintă: elevi de clasa a VII-a

Durata: 1h-1h 30min

Materiale: mape-suport pentru scris, foi, creioane, fișe tipărite în prealabil, riglă, ruletă

Repere culturale: v. Muzeul Național de Artă al României, v. Ateneul Român, v. Biblioteca Centrală Universitară, v. Memorialul Renașterii, v. Palazzo Bordenache

Pregătire la clasă

Pentru recapitularea principalelor noțiuni privitoare la alegerea reprezentărilor geometrice adecvate în vederea optimizării calculului de lungimi de segmente, de măsuri de unghiuri și de arii și interpretarea informațiilor deduse din reprezentări geometrice în corelație cu anumite situații practice, elevii sunt rugați să facă o trecere în revistă a situațiilor practice (legate de mediul construit, arhitectură, amenajare spațiu public) în care aceste noțiuni sunt folosite.

Aceste discuții pot fi completate cu informații privind istoria metodelor și instrumentelor de realizare/construire în spațiul fizic a unor elemente urmând planuri/proiecte sau elevii pot fi încurajați să se documenteze singuri în acest sens, studiind diverse instrumente și modalități utilizate de constructori în diverse secole – de exemplu: *Ce instrumente se foloseau în antichitate sau în evul mediu pentru a realiza o piațetă de formă semicirculară? Ce impact a avut revoluția industrială în aceste privințe? Se pot ele observa în formele spațiilor urbane sau în clădiri?*

În Piața Revoluției

Locație 1: în curtea Muzeului Național de Artă al României

Durată: 20 min

Activități:

Ne vom imagina că spațiul public din zonă ar avea nevoie de o viitoare amenajare. Înainte de a demara studiile necesare, Primăria Municipiului București ar dori să publice un comunicat de presă în care să menționeze cu aproximație și suprafața care va fi luată în considerare pentru viitorul proiect de amenajare. Sarcina voastră este să calculați această suprafață delimitată în plan, măsurând doar segmentele figurate cu roșu și deducând celelalte dimensiuni.

Cu acest prilej, Primăria ar dori să afle și care ar fi suprafața totală a golurilor vitrate de pe laturile Muzeului dinspre zona delimitată, pentru a fi înlocuite după amenajare.

Observați clădirea Palatului Regal, volumele componente și identificați-le în plan. Măsurați latura orientată spre nord și rotunjiți valoarea.

Analizați formele golurilor vitrate și stabiliți tipurile de goluri de aceeași formă și dimensiune. Aproximați dimensiunile și calculați suprafețele lor numărându-le, apoi, în timp ce vă deplasați spre următoarea oprire.

Notați ce observați cu privire la elementele ce se repetă. *Ce alte caracteristici mai au fațadele? Cum credeți că au fost realizate arcele din partea superioară a unor ferestre? Dar coloanele?*

Locație 2: în fața Ateneului Român

Durată: 20 min

Activități:

Observați clădirea Ateneului Român și măsurați latura fațadei principale.

Ce forme geometrice pot fi identificate pe această fațadă? Cum credeți că a fost făcută execuția lor atât de precisă? Ce anume vi se pare cel mai greu de realizat? Are legătură dificultatea de execuție cu forma? Cât de ușor de repetat credeți că sunt anumite forme? Ce concluzii puteți trage de aici în legătură cu alte clădiri mai noi? De ce este important să păstrăm realizările arhitecturale de excepție din anumite perioade?

Locație 3: în fața Bibliotecii Centrale Universitare

Durată: 20 min

Activități:

Observați forma fațadei Bibliotecii Centrale Universitare în plan. *Cum credeți că a fost realizată atunci când a fost construită clădirea? Ce anume a fost folosit ca să se obțină această formă?*

Locație 4: zona Memorialul Renașterii și zona din fața Palazzo Bordenache

Durată: 30-40 min

Activități:

Observați clădirea Palazzo Bordenache și măsurați latura sa dinspre Piața Revoluției (cea cu fântâni). *Cum puteți descrie fațada clădirii? Ce forme identificați? Ce asemănări și deosebiri distingeți în comparație cu celelalte clădiri din Piață?*

Având ca reper imaginea din satelit a Pieței Revoluției (disponibilă pe site-ul www.culturaineducatie.ro) măsurați cele trei segmente de drepte marcate cu roșu și aproximați și celelalte dimensiuni ale zonei delimitate. Aflați aria ei. *Ce faceți mai întâi ca să aflați suprafața zonei? Care ar fi varianta cu cât mai puține figuri geometrice?* Exercițiul se poate continua la clasă.

Activități la revenirea în clasă

Activitate practică individuală: împărțirea suprafeței în figuri geometrice în diverse variante, prezentări ale variantelor elevilor și discuție.

Recapitularea rezultatului final al calcului suprafeței, precum și a suprafeței de ferestre ale Muzeului Național de Artă al României, a modului în care a fost făcut acest calcul, dar și a elementelor de arhitectură reținute cu accent pe importanța patrimoniului istoric și din prisma realizării tehnice. Concluzii privind aplicarea noțiunilor geometrice în domeniul construcțiilor și viața de zi cu zi.

Descarcă harta scenariului și imaginea din satelit a Pieței Revoluției de pe: www.culturaineducatie.ro.

5.2 Om și societate

Autori: Iulia Jordan, Raluca Bem Neamu – Asociația Da’DeCe

Scenariul 1. Artă și societate — a doua jumătate a secolului al XIX-lea

Competența cheie „Sensibilizare și exprimare culturală”:

CUNOȘTINȚE: conștientizarea moștenirii culturale, locale, naționale, europene și a locului patrimoniului cultural în lume; înțelegerea factorilor estetici în viața de zi cu zi

ATITUDINI: creativitate și dorință pentru cultivarea capacității estetice prin expresie artistică și prin participare la viața culturală

Profilul de formare:

Comunicare în limba maternă: exprimarea unor informații, opinii, idei, sentimente, în mesaje orale sau scrise, prin adaptarea la situația de comunicare

Sensibilizare și exprimare culturală: realizarea de lucrări creative folosind diverse medii, inclusiv digitale, în contexte școlare și extra-școlare

Materia: Termeni istorici, concepte: academie, ateneu, bibliotecă națională. Rolul culturii în societate, Personalități ale culturii și Viața cotidiană reflectată în artă și literatură.

Grup țintă: elevi de clasa a VII-a

Durată: 1h 30min

Materiale: aproximativ 6-7 hărți ale zonei imprimabile alb-negru, fotografia cu Ateneul Român și Zeppelinul, foi albe, 5 creioane colorate, creioane, post-it-uri

Repere culturale: v. Ateneul Român, v. Muzeul Theodor Aman, v. Biblioteca Centrală Universitară

Pregătire la clasă

Pentru prima locație: Se va lucra în grupe de câte 4-5 copii. Pe harta zonei vor marca cu roșu instituții importante din punct de vedere cultural, cu galben pe cele administrative, cu verde pe cele politice. Se va discuta apoi suprapunerea sau alternanța de funcții ale aceleiași clădiri.

Pentru a doua locație: Copiii vor fi rugați să lucreze pe grupe, să identifice pe internet sau în cărți nume de personalități culturale românești din secolul al XIX-lea și să întocmească liste pe domenii: literatură, muzică, arte plastice, arhitectură, teatru. Apoi, sunt invitați să identifice măcar un nume dintre personalitățile culturale contemporane, pe aceleași categorii.

În Piața Revoluției

Locație 1: grădina Ateneului Român

Durată: 50 min

Activități:

Se imprimă imaginea cu Ateneul Român și Zeppelinul (sursă: <http://viabucuresti.ro/zeppelin-deasupra-ateneului-roman1929/>) și se multiplică pentru toți elevii care participă. Desenați ce credeți că va apărea în peisaj în jurul Ateneului peste o sută de ani. Puteți explicita și prin cuvinte. Ateneul Român este simbolul capitalei, dar și al țării. Propuneți un alt simbol al capitalei construit în ultimii 50 de ani și un altul pentru cartierul în care locuiți. Încercați pentru ambele să aveți repere culturale, mai degrabă decât sociale sau economice. Faceți o listă cu simbolurile propuse.

Referitor la testamentul lui Esarcu, *ce „gând scump” credeți că veți avea când veți fi bătrâni?* Vorbiți cu colegii și încercați să legați acest gând de un aspect cultural.

Discutați *de ce credeți că două instituții culturale foarte importante sunt amplasate în aceeași piață. Ce determină acest lucru?*

Ce alt centru al Bucureștiului credeți că există? Comparați cele două zone din punct de vedere al funcțiilor pe care le au clădirile.

Identificați alte tipuri de instituții culturale pe care le cunoașteți (și eventual clădiri ale acestora) și spuneți ce scop credeți că au ele. *Care este ultima instituție culturală în care ați intrat și când?*

Dezbateți cum credeți că ar fi fost societatea românească în lipsa acestor trei instituții culturale? Pornind de la exemplul vostru, *cum credeți că ați fi dacă nu ați citi deloc, dacă nu ați asculta muzică, nu ați avea acces la computer?* (da, și prin computer puteți găsi cultură dacă știți ce să selectați!).

Locație 2: În curtea Muzeului Theodor Aman (în intervalul miercuri-duminică, orele 10–18) sau pe trotuarul de vizavi.

Durată: 35 min

Activități:

Ce instituții culturale noi ați înființa și de ce credeți că ar fi utile în prezent? Lucrați pe grupe și susțineți în fața colegilor argumentele pentru acea instituție. Votați apoi instituția pe care o considerați mai utilă.

Observați pe latura dinspre stradă a casei două reliefuri reprezentându-i pe artiștii Michelangelo și Leonardo da Vinci. Gândiți-vă la ce a făcut Aman pentru arta românească și argumentați de ce credeți că artistul a dorit să realizeze acele două reliefuri pentru casa lui.

Ce alte aspecte se pot încadra în noțiunea de „viață cotidiană”? Pentru a porni discuția, ieșiți pe stradă și numiți aspecte vizibile care se pot încadra în această categorie.

Activități la revenirea în clasă

Scrieți lista cu simboluri propuse pentru București și căutați pe Internet, cu colegii și cu profesorul, locuri unde această listă va putea crea interes, fie că este o instituție publică administrativă, blog cultural, de arhitectură sau pagini de *social media*.

Căutați pe internet imaginea picturii „Petrecere cu lăutari” de Theodor Aman și discutați în clasă aspecte vizibile de viață cotidiană. Identificați elemente care țin de modul de viață oriental și de cel occidental în imagine.

Descarcă fișa de activități pentru elevi și harta scenariului de pe: www.culturaineducatie.ro.

Note pentru profesor

Toate clădirile care reprezintă opriri în cadrul acestui program sunt clasate ca monumente istorice (lucrări de artă sau de arhitectură construite în spațiul public de o extraordinară importanță estetică, istorică, culturală și de comemorare a unei personalități).

Închipuiți-vă cât de impresionante erau în secolul al XIX-lea cele două clădiri din actuala Piață a Revoluției dacă în București existau doar clădiri de un etaj, maxim două, și asta numai în centrul orașului! *„Iar monumente sunt întâmplătoare sau nu sunt deloc”*, după cum declară un călător străin din epocă.

În a doua jumătate a secolului al XIX-lea au apărut o serie de instituții culturale care există și astăzi și care și-au propus să ridice nivelul de cultură al publicului, precum și să ajute la specializarea și recunoașterea elitelor culturale. Dintre acestea, în zonă se află două dintre ele: Ateneul Român și Biblioteca Centrală Universitară.

Ateneul Român

Grație efortului lui Constantin Esarcu și Alexandru Odobescu, Ateneul Român a fost construit între anii 1886-1888, în urma unei subscripții publice sub sloganul: *„Dați un leu pentru Ateneu!”*. Este conceput de arhitectul francez Albert Galleron, iar numele îi vine de la cluburile literare de la începutul secolului al XIX-lea numite Atheneum (după „Academia” lui Hadrian înființată în anul 135 la Roma) care erau înființate în epocă în câteva dintre orașele din vestul Europei. În sălile Ateneului Român au avut loc conferințe, concerte simfonice, expoziții de pictură (aici se desfășurau saloanele oficiale de *belle-arte*), dar mai târziu au existat și două săli de cinema unde se difuzau periodic ultimele filme apărute. Este

probabil clădirea în care au intrat cele mai multe și mai importante personalități culturale din țară, dar și un numeros public interesat de cultură.

C. Esarcu lăsa în anul 1898 un testament în care arăta: „*M-am gândit totdeauna la mijloacele care pot angrena mai bine dezvoltarea conștiinței naționale în câmpul ideilor de literatură, arte și științe. Călăuzit de acest gând am înființat împreună cu alți oameni de bine, iubitori ai neamului nostru, Ateneul Român și Societatea pentru învățătura poporului român având amandouă aceste instituții în vederea cultivării părții intelectuale a ființei umane. Pentru ca acest scump gând să nu înceteze odată cu stingerea mea din această viață, am hotărât să las Ateneului Român întreaga mea avere*”.

Alături de Ateneu se află **Biblioteca Centrală Universitară** care a fost inițial „*Fundația Universitară Carol I*”, instituție deschisă având drept temelie „*dorința (Regelui) de a înființa un așezământ spre binele tinerimii universitare de la toate facultățile din țară, înzestrat cu o bibliotecă totdeauna deschisă*”. Fundația a contribuit astfel la formarea elitei naționale prin oferirea de premii, subvenții, burse studenților eminenți și pentru tipărirea unor studii importante.

În 1948 instituția își schimbă numele în Biblioteca Centrală Universitară, nume pe care îl poartă și acum. În timpul Revoluției din 1989, care a schimbat regimul comunist cu cel democratic, biblioteca a fost incendiată, dispărând astfel peste jumătate de milion de volume. În următorii ani, printr-un efort generos, au fost donate peste 800.000 de volume din străinătate și peste 100.000 din țară.

Clădirea este proiectată tot de un arhitect francez, în același stil ca și Ateneul Român – eclectismul, stil care combină mai multe caracteristici ale unor stiluri arhitectonice deja existente, într-o sinteză originală.

Mai sus, pe Calea Victoriei se află **Academia Română** care a fost fondată în 1866 și al cărei rol principal este: cultivarea limbii și literaturii române, stabilirea normelor de ortografie obligatorii ale limbii române, studierea istoriei naționale române și cercetarea în cele mai importante domenii științifice.

Muzeul Theodor Aman

Theodor Aman este considerat unul dintre cei mai importanți întemeietori ai culturii moderne deoarece, pe lângă faptul că a fost un pictor important, a întemeiat instituții noi necesare evoluției culturii din țară și a avut un comportament activ de deschidere către cultura europeană:

- Artistul are un merit deosebit în învățământ deoarece înființează în București în anul 1865 „*Academia de Belle-Arte*” pe care o va conduce timp de peste 25 de ani; El organizează „*Pinacoteca Statului*” și tot el inițiază expoziții colective ca la Paris, prima fiind „*Expoziția artiștilor în viață*” din 1865;
- Publică articole în periodicele vremii în care atrăgea atenția asupra decalajului existent între prestigiul de care se bucura domeniul artelor în marile capitale europene și cel în București, și luptă împotriva percepției statutului artistului ca simplu meșteșugar;
- Publică articole în care familiarizează publicul cu ce înseamnă arta la nivel european;
- Pictează în diferite stiluri: academism, romantism, impresionism, fiind foarte deschis la influențele europene din domeniu;
- Pictează scene de bătaie, portret istoric, scene orientale, portrete, peisaj rural sau urban precum și atelierul artistului și nudul ca genuri noi în pictura românească;
- Organizează frecvent serate, supeuri, onomastici, baluri costumate și concerte în propria casă, pe care apoi le pictează devenind astfel cronicar monden al lumii în care trăiește.

Muzeul Theodor Aman este prima casă care este în același timp și atelier de artist din țară, devenind astfel prima casa memorială vizitabilă și cel mai vechi muzeu de artă din București.

Competența cheie „Sensibilizare și exprimare culturală”:

CUNOȘTINȚE: conștientizarea moștenirii culturale, locale, naționale, europene și a locului patrimoniului cultural în lume; înțelegerea factorilor estetici în viața de zi cu zi

Profilul de formare:

COMPETENȚE DIGITALE: utilizarea unor dispozitive și aplicații digitale pentru căutarea și selecția unor resurse informaționale și educaționale digitale relevante pentru învățare

COMPETENȚE SOCIALE ȘI CIVICE: operarea cu valori și norme de conduită relevante pentru viața personală și pentru interacțiunea cu ceilalți

Materia: Civilizația la răscruce de secole știință și tehnică – modernizare: noile descoperiri științifice și tehnice și consecințele lor; modernizarea societății, oameni de știință și descoperirile lor.

Grup țintă: elevi de clasa a VI-a

Durată: 1h 30min

Materiale: mape-suport și hârtie albă/caiete/carnețele

Repere culturale: v. Statuia lui Carol I, v. Ateneul Român, v. Biblioteca Centrală Universitară, v. Muzeul Național de Artă al României

Pregătire la clasă

Copiii vor identifica pe hartă locurile în care urmează să se oprească și vor vorbi despre funcția acestora din prezent.

În Piața Revoluției

Locație 1: Statuia lui Carol I

Durată: 30 min

Activități:

Describe în câteva rânduri ultima ta călătorie cu un mijloc de transport, poate chiar pe Calea Victoriei, și notează senzațiile pe care le aveai în timpul mersului.

Acum citește acest text în fața colegilor și comparați: „*Imaginați-vă o cutie trapezoidală de lemn, fără un cui, fără o ferecătură; câteva cepuri de lemn le țin locul. Această cutie era așezată pe patru mici roți poligonale. Era umplută cu fân. Marele lux era de a avea mult fân. Pacientul se chircește în fân și se prinde bine de loitre iar patru cai urâți, piperniciți, dar neobosiți, mișcă din loc șubredul vehicul care saltă peste pietrele străzilor, peste asperitățile drumurilor, peste rădăcinile de peste pārloagă, peste fâgașe (...). La capătul unei ore o durere puternică îți cupridne șalele, măruntaielei ți se răsucesc. Dacă lucrul durează două ore începi să-ți amintești, vag, de torturile din Evul Mediu și, ca un avertisment alinător, ai cere să fii întins pe șevalet sau să înghiți plumb topit. Nu se moare totdeauna după acest supliciu.*” (Cum arăta o călătorie cu poștalionul în secolul al XIX-lea în viziunea lui Ulysse de Marsillac, călător străin, extras din *Guide de voyageur à Bucarest*, 1873 apud Bucureștiul, Revista Secolul 20).

Locație 2: Lângă un stâlp de iluminat public, în apropierea statuii lui Carol I

Durată: 10 min

Activități:

Cum ar fi viața ta fără electricitate? Dacă nu ai avea curent electric timp de o zi ce ai face în tot acest răstimp?

Discută pe această temă cu colegii tăi.

Locație 3: În fața Ateneului Român

Durată: 25 min

Activități:

Instituții noi, funcții noi: Priviți în jur și imaginați-vă cum stăteau lucrurile înainte să se construiască aceste clădiri impunătoare. Astăzi nu mai funcționează ca o piață publică în care oamenii să se strângă și să comunice. *Ce reguli ai impune pentru ca această funcție importantă a spațiului să fie reactivată?*

Locație 4: În curtea Muzeului Național de Artă al României

Durată: 25 min

Activități:

Tu prin ce mijloc comunică cu colegii tăi? Ai creat sau folosit vreodată un cod de comunicare? Poți scrie câteva exemple mai jos?

Pregătește o dezbatere împreună cu colegii tăi despre unul dintre cele trei amendamente ale articolului de mai sus. Caută argumente pro și contra modului în care este respectat respectivul amendament ales de voi în societatea noastră pornind de la ceea ce observați în școala voastră, în familia voastră, în cartierul vostru.

Activități la revenirea în clasă

Concurs foto (pe Facebook, pe site-ul școlii etc.) cu peisaje urbane realizate după anumite reguli stabilite de comun acord profesor-elevi (o anumita zonă, compoziții dinamice, statice, format vertical sau orizontal etc.);

Care consideri că sunt cele mai importante semne ale modernizării/modernității societății noastre în care trăim? Notează trei elemente;

Folosește o foaie de hârtie și lucrează împreună cu colegii de echipă la o nouă lege pe care ai introduce-o în București. *Ce nume i-ai da?*

Știi că *de curând românii au fost invitați prin subscripție publică să doneze pentru achiziționarea unei opere de artă?* Este vorba despre „Cumințenia Pământului” de Constantin Brâncuși. Caută argumente pro și contra acestei campanii de strângere de fonduri și dezbate timp de cincisprezece minute împreună cu colegii tăi despre oportunitatea ei. *La ce concluzie ați ajuns?*

Caută pe internet ce invenții științifice au avut loc în perioada 1850-1930 pe plan mondial și care dintre ele crezi că au influențat Bucureștiul. Notează pentru fiecare invenție descoperită autorul și anul.

Descarcă fișa de activități pentru elevi și harta scenariului de pe: www.culturaineducatie.ro.

Note pentru profesor

Drum, pod, cale, stradă:

Calea Victoriei s-a numit Podul Mogoșoaiei de pe vremea lui Constantin Brâncoveanu până în 1878, când trupele române au intrat triumfătoare în București în urma Războiului de Independență. De atunci strada a primit numele de Calea Victoriei.

Calea Victoriei a fost locul de întâlnire, uneori chiar de reședință, al celor mai importanți oameni politici care au modernizat țara la sfârșitul secolului al XIX-lea. Despre ea un memorialist spunea:

„E locul de întâlnire a unei Țări întregi: <<Când oi veni la București, ne întâlnim. Pe cale!>>”

„E o cafenea și un salon, o plimbare publică și o piață de flori, o tribună și un galantar. E vie ca praful de pușcă. (...) De-a lungul ei, fără orânduială, aproape fără rost, se înșiră palate și maghernițe, case de țară și zgârie-nori, curți și grădini, morminte și biserici. Nu-i stradă pe lume mai chinuită, mai muncită, mai mișcătoare în silințele ei de a face din atâtea contraste puținică armonie. De-i foc, cutremur, război, moarte sau alai, un gând la toți: <<Ce-o fi pe Pod?>>” (Gheorghe Cruțescu, *Podul Mogoșoaiei*, Editura Biblioteca Bucureștilor, 2011).

Pentru că la fiecare ploaie se transforma într-un loc plin de noroi, a fost podită cu bârne de lemn până prin anii 1880 când treptat lemnul a început să fie înlocuit cu piatră.

Despre călătoriile pe Podul Mogoșoaiei, un călător străin povestea:

„Și chiar nu este rar să vezi cum aceste scânduri, prost legate între ele, aruncă pe trecători sus în aer și, căzând jos, îi stropesc cu o ploaie de noroi negricios și mirositor.”

Un detaliu interesant: la Muzeul Municipiului București poți vedea una dintre bârnele cu care era pavată Calea Victoriei pe vremuri. Multe alte bârne dintre cele scoase atunci când strada a fost pietruită, au fost transformate în rafturi pentru biblioteca regală la ordinul Regelui Carol I.

Transport:

Modernizarea de la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea a atins mai multe zone: cea **publică** (asociată spațiului public: instituții, oraș, clădiri, drumuri) și cea **privată** (viața în afara obliogațiilor impuse de stat, amenajarea interioarelor, moda, obiceiurile, structura orașului).

După modernizarea drumurilor, au apărut în oraș primele automobile conduse de tinerii cei mai bogați, urmași la scurt timp de mai marii orașului care își închideau grajdurile de cai pentru noul mijloc de transport care îi fascina pe toți.

A adus acest lucru o altă schimbare în afara faptului că oamenii călătoreau mai ușor? Se pare că da:

„Noul vehicul își făcea apariția tăcând și puflind asurzitor, gonind spre Șosea. Conducătorul purta o șapcă umflată de vânt pe cap, niște ochelari care aduceau cu o mască de bal și o haină lungă albă, care-l acoperea până la călcâie; mâinile, cu mănuși din piele și cu manșetă înaltă până-n cot, țineau crispate un volan prea mic în comparație cu trăsura aceea trunchiată, iar una din mâini fugea mereu, ba la trompetă, ba la frână, și pietonii se minunau de îndrăzneala acestor tineri, stăpâni pe o astfel de mașinărie infernală – automobilul!” (Zoe Cămărășescu, Amintiri, Editura Ponte, 2011)

Vestimentație în raport cu dezvoltarea orașului:

Înainte de începutul secolului al XX-lea, ritmul vieții era mult mai lent decât cel de azi. Trenurile cele mai rapide aveau viteza de maxim 50-60 de km pe oră. Oamenii petreceau mai mult timp atunci când mergeau dintr-un loc în altul, când mâncau și chiar atunci când se îmbrăcau, pentru că hainele lor erau de multe ori foarte complicate.

Iată un exemplu:

„Pantofii, brodați cu perle, și ciorapii a jour, de mătase colorată, cu încrustații de dantelă așteptau pe fotoliu, iar pe pat se întindeau cu grijă una din rochiile decoltate. Mânele erau umplute cu foiță. Trena atârna până jos, lungă, lăsând să se vadă căptușeala lucrată cu volane, volănașe, ruche și dantele ce o înfoiau, astfel încât fusta să stea cât mai departe de piciorul al cărui vârful abia avea voie să se vadă, când rochia era îmbrăcată.” (despre ținuta de bal a lui Zoe Bengescu, doamna de onoare a Reginei Elisabeta în cartea de memorii a fiicei sale, Zoe Cămărășescu, Amintiri, Editura Ponte, 2011).

Electricitate:

Lumina electrică a fost introdusă pentru prima dată în 1882 la Palatul Regal din Calea Victoriei, la Palatul Cotroceni și apoi la Teatrul Național și Grădina Cișmigiu, iar primarului Pake-Protopopescu i se datorează introducerea iluminatului public pe străzile orașului și în locuințe, după ce la ordinul său fusese construită o uzină de producere a energiei electrice lângă cea de alimentare cu apă aflată la marginea orașului, în cartierul Grozăvești.

Medicină:

Pentru că s-a dezvoltat tehnologia, medicina a luat și ea avânt. La sfârșitul secolului al XIX-lea, la Ateneu, bucureștenii se strângeau adesea să asculte conferințele medicilor care prezentau cele mai noi descoperiri, cum ar fi celebrele Raze X. De foarte multe ori, oamenii primeau noutățile din domeniu cu rezervă sau chiar se opuneau acestora. Iată, spre exemplu, cum a fost primită teoria celebrului doctor Dimitrie Gerota cu privire la riscurile pentru sănătatea femeilor privind purtarea corsetelor:

„Azi ar trebui să mergem zor-nevoie mare la conferințele dumnealui. Nu-i un secret pentru jurnalele din București, și nici pentru jurnalul meu, că tema ei e corsetul, cum am scris deja ieri și alaltăieri, dar cum p să facă domnul doctor să vorbească în public despre un lucru atât de intim nu-mi pot închipui. „Despre efectele și dezavantajele purtării corsetului” – deja titlul e indecent. (...) S-a întors atunci foarte tulburat,

rugându-ne pe mine și pe mama să nu ne mai strângem așa de tare șireturile sau chiar, a zis el, poate ar fi mai bine să renunțăm de tot la corset. Mama i-a spus cu multă blândețe și răbdare, cum e ea: <<Eu îl port toată ziua de când aveam 10 ani, iar acum, la 42, parcă-i una cu corpul meu, parcă-i una cu corpul meu. Nu-mi face rău deloc, iar dacă nu l-aș pune, mai ales când ies în oraș, m-aș simți de parcă aș umbla goală pe stradă.(...)>>”. (Viitorul începe luni, Ioana Pârvulescu, Editura Humanitas, 2012)

În locul Ateneului Român, spre exemplu, a fost o livadă, apoi o biserică, apoi o școală. A fost construit în doar doi ani cu fonduri strânse în mare parte prin subscripție publică. Pornind de la sloganul „*Dați un leu pentru Ateneu*” au fost strânși 500.000 de lei în aur. Piața Revoluției se numea mai demult Piața Regală. Ateneul nu era doar cea mai renumită sală de concerte din țară, dar și un loc unde se organizau conferințe despre cele mai arzătoare teme ale momentului, expoziții de artă etc. În Piață, oamenii se strângeau să discute despre știrile zilei.

Comunicații:

Multă vreme bucureștenii au comunicat prin scrisori, bilețele duse de curieri sau bilețele parfumate cu monograma sau blazonul expeditorului. De cele mai multe ori se foloseau coduri secrete pentru a preveni neplăcerile provocate de curiozitatea curierilor. În primii ani ai secolului al XX-lea telefonul a început să z bârnâie pentru prima dată în București. Și a revoluționat viața bucureștenilor.

Telefonul a fost inventat în anul 1876 de Alexander Graham Bell.

Din viața de zi cu zi au dispărut treptat curierii și au apărut, în schimb, „domnișoarele de la centrala telefonică”:

„Domnișoarele de la centrala telefonică jucau acum un rol important în viața tuturor. Cum numerele erau reduse, se cunoșteau posesorii lor pe dinafară. Lumea oficială era servită rapid și respectuos, ceilalți cetățeni își cultivau „domnișoara” cu daruri și bomboane, atenții de Sfintele Sărbători, câteva cuvinte glumețe și măgulitoare. După dulceața glasului, domnișoara avea câteodată norocul să-și atragă chiar un logodnic, mult mai adesea, însă, o aventură.” (Zoe Cămărășescu, Amintiri, Editura Ponte, 2011)

Constituție:

Constituția României a fost adoptată în anul 1866, fiind una dintre cele mai mari realizări ale regelui Carol I. Între timp, Constituția României s-a modificat: prima dată în anul 1923, apoi de încă șapte ori. Ultima dată a fost revizuită în anul 2003. Articolul nr. 33 - **Accesul la cultură:**

- (1) Accesul la cultură este garantat, în condițiile legii.
- (2) Libertatea persoanei de a-și dezvolta spiritualitatea și de a accede la valorile culturii naționale și universale nu poate fi îngrădită.
- (3) Statul trebuie să asigure păstrarea identității spirituale, sprijinirea culturii naționale, stimularea artelor, protejarea și conservarea moștenirii culturale, dezvoltarea creativității contemporane, promovarea valorilor culturale și artistice ale României în lume.

Competența cheie „Sensibilizare și exprimare culturală”:

ATITUDINI: înțelegerea profundă a propriei culturi și sensul identității ca bază a respectului și a atitudinii deschise față de diversitatea exprimării culturale

Profilul de formare:

COMPETENȚE DIGITALE: utilizarea unor dispozitive și aplicații digitale pentru căutarea și selecția unor resurse informaționale și educaționale digitale relevante pentru învățare

COMPETENȚE SOCIALE ȘI CIVICE: operarea cu valori și norme de conduită relevante pentru viața personală și pentru interacțiunea cu ceilalți

Materie: Mănăstire, catolicism și ortodoxie

Grup țintă: elevi de clasa a VI-a

Durată: 1h 30min

Materiale: acces la internet și calculator, foi albe de hârtie, creioane

Repere culturale: v. Biserica Kretzulescu

Pregătire la clasă

Căutați în cărți sau pe Internet care e diferența între biserică și mănăstire. *Cum credeți că s-au format orașele, care a fost punctul central în jurul căruia s-au dezvoltat orașele din preistorie până în Evul mediu?*

În Piața Revoluției

Locație 1: În fața bisericii Kretzulescu

Durată: 45 min

Activități:

Intrați în biserică și identificați părțile acesteia: altar, naos, pronaos.

Cercetați unde este iconostasul și stabiliți ce părți ale bisericii separă.

Încercați să desenați planul bisericii, adică urma zidurilor exterioare ale bisericii.

Ce înseamnă în prezent, pentru voi, termenul de „mahala”? De ce credeți că i s-a schimbat sensul? Discutați cu profesorul cauzele care ar fi putut influența această modificare.

În prezent, *cum sunt denumite cartierele și în funcție de ce repere?* Discutați denumirea zonelor sau cartierelor din București pe care le cunoașteți.

Ce repere vă luați când vă întâlniți cu colegi, prieteni, cunoștințe? Din ce categorie sunt acestea? Faceți o listă.

Comentați ce credeți că vrea să spună Safta despre biserică prin textul testamentului.

Unde ați mai auzit cuvântul „stil” și ce înseamnă? Puteți da exemple de stiluri în cultură?

Căutați în pridvorul bisericii o scenă care se numește „Hora Domnițelor” și aflați povestea fiicelor lui Brâncoveanu care sunt reprezentate acolo.

Locație 2: Pe trotuarul de vizavi de fațada de nord a bisericii și în interiorul bisericii Kretzulescu

Durată: 45 min

Activități:

Așezați-vă în lateralul bisericii, pe trotuarul de lângă Muzeul Național de Artă al României și priviți cum arată fațada bisericii. Observați liniile principale ale fațadei și desenați formele pe care le vedeți. Nu intrați în detalii, desenați numai formele mari și evidente. Încercați să desenați planul bisericii, adică urma zidurilor exterioare ale bisericii.

De ce credeți că nu se potrivea turla cea nouă din timpul restaurării din secolul XIX, la biserica veche din cărămidă?

Activități la revenirea în clasă

Discutați cu profesorul despre modul de dezvoltare a orașelor în raport cu bisericile, de-a lungul timpului, în zonele orientale și occidentale ale Europei. Căutați surse pe internet care să aducă informații utile discuției.

Descarcă fișa de activități pentru elevi și harta scenariului de pe: www.culturaineducatie.ro.

Note pentru profesor

Biserica este foarte importantă pentru dezvoltarea Bucureștiului. Ea a fost punctul de pornire al unor porțiuni coerente de oraș, similare cartierelor de astăzi numite inițial parohii. Parohiile s-au transformat apoi în mahalale (începând cu secolul al XVII-lea), prin alăturarea mai multor mahalale formându-se în cele din urmă orașul. Au apărut astfel mai multe nuclee în jurul bisericilor, iar prin alăturarea acestor nuclee s-a format orașul.

Dovada pentru afirmația de mai sus conform căreia parohiile s-au transformat în mahalale stă și în numele pe care le purtau bisericile care apoi au fost preluate de numele mahalalelor: biserici numite după ctitor (Mihai Vodă, Kretzulescu), după breasla constructoare (Negustori, Olari, Oțetari), după repera din zonă (Sărindari, Oborul Vechi), majoritatea după numele patronului (Sf. Gheorghe Vechi) sau după denumirea preoților (Popa Tatu, Popa Petre).

Biserica avea pe lângă funcția principal religioasă și multe alte funcții: era nucleu de regiuni ale orașului, era spital în caz de nevoie, școală, spațiu de securizare a comunității, locul unde se ascundeau bucu-reștenii în caz de pericol (incendiu, de exemplu) și unde își depozitau averile, menținea comunitatea, modela relațiile dintre oameni, alimenta patriotismul local prin transmiterea unei anecdotici de întemeiere, stimula emulația citadină și mai ales oferea un criteriu clar de diferențiere socială între minoritatea formată din ctitorii bisericilor și majoritatea formată de credincioși. În jurul bisericilor se constau hanuri și cârciumi, iar maidanul din jurul acestora care cuprindea uneori și o fântână era loc de întâlnire pentru comunitate. Preoții erau, pe lângă slujitorii lui Dumnezeu, și autorități judecătorești pentru cei din parohie. Majoritatea funcțiilor sunt similare și în zona occidentală a Europei medievale.

Până în secolul al XIX-lea, orașul părea să fie o uriașă clădire cu două niveluri: primul etaj era ocupat de casele particulare, iar cele care erau mai înalte erau bisericile, foarte numeroase de altfel. Relația dintre biserică și stat a fost de-a lungul timpului foarte strânsă, dovadă stă și faptul că pământul aparținea de drept conducătorului care îl vindea sau îl dăruia cum dorea el, demnitarilor, locuitorilor sau mănăstirilor, regulă care funcționa întocmai și în Bizanț.

Cele mai importante biserici se aflau în mănăstiri. Dacă școlile importante, cele domnești, aparțineau mănăstirilor din oraș, cele modeste funcționau pe lângă biserici.

Despre Biserica Kretzulescu

Povestea

Biserica este construită la bariera de nord a orașului București din secolul al XVIII-lea pe pământul dăruit de Constantin Brâncoveanu celei de-a patra fiice a lui, Safta, și soțului acesteia, dealtminteri verișorul ei, Iordache Kretzulescu. Tânărul mută pe acest teren o bisericuță mică de lemn din satul său natal, Kretzulești, „fiind scumpă inimii sale, căci în ea primiseră Botezul strămoșii”. După ce domnitorul Brâncoveanu moare în condiții tragice, tinerii își dau seama că pământul nu ajunge și pentru construirea de chilii și prăvălii așa cum își doreau, așadar mai cer pământ de la domnitorul Nicolae Vodă Mavrocordat pentru a construi tot ce este nevoie.

„Din dumnezeiască râvnă îndemnați”, soții Kretzulescu au purces la zidirea unei „biserici de piatră” în locul celei de lemn și a unei mănăstiri împrejur. Sprijiniți cu daniile de Vodă Mavrocordat – 19 stânjeni din pământul domnesc -, ei au reușit să sfințească la 30 septembrie 1722, „biserica și chiliile și bolțile dinspre uliță”. Soțul Saftai moare, iar aceasta scrie în testament următoarele: „biserica care am facut-o noi, după

cum a lăsat-o soțul meu, așîșderea las și eu să nu se închine nicăierea, ci să fie deasupra copiilor mei, să-i poarte grijă, și să-i ia seama”.

În secolul al XIX-lea aici a avut magazin celebrul Victorine Jobin, cel care a inventat un articol de îmbrăcăminte șic și la modă.

Descrierea bisericii

Biserica Kretzulescu este dintre cele mai valoroase monumente de arhitectură medievală din București, încadrându-se în stilul brâncovenesc. Orice biserică ortodoxă este formată din trei părți: pornind de la intrarea în biserică începe pronaosul, apoi naosul (partea principală a bisericii) și altarul (zona în care numai preoții și ctitorii de sex masculin au voie să intre). Planul bisericii este forma pe care o desenează pe pământ întreaga clădire a bisericii. Biserica Kretzulescu este în formă trilobată, adică are trei bucle: altarul și două semicercuri laterale. Biserica are două turle, una deasupra corpului principal al bisericii (naosul) și una deasupra pronaosului. Fațada dă la iveală cărămida din care este construită biserica. Numai pictura din pridvor este 100% originală, cea din interior este din secolul al XIX-lea, pictată de Gheorghe Tattarescu, dar mai sunt și câteva zone recuperate prin restaurare din pictura originală.

Biserica creștină se construiește după câteva **reguli fixe**, păstrate de veacuri la fel:

Altarul este întotdeauna la est, adică la răsărit;

Anumite scene pictate au locuri fixe (de exemplu, Iisus în turla bisericii – Pantocrator, cei patru evangheliști pe acele părți apoape triunghiulare care susțin turla, numite pandantivi, fondul frescelor este de obicei albastru, figurile sunt plate, nu au adâncime etc.). Toate aceste reguli formează iconografia bisericii.

Restaurări și modificări ale bisericii

În 1815, la un veac după construcție, biserica este „reparată”: pridvorul a fost acoperit; se deschide o ușă laterală pe partea de sud; un strat de tencuială acoperă o parte dintre fresce; o turlă de tinichea și lemn acoperă biserica; de jur împrejurul bisericii chiliile se transformaseră de mult, în apartamente și magazine de închiriat.

În 1920, prin restaurare, se revine la forma brâncovenească a bisericii, turla de lemn a fost dărâmată, pridvorul deschis, tencuiala dată jos în zonele în care acoperiseră fresca, brâul exterior, înflorit, al bisericii este refăcut.

În 1938 se dărâmă toate clădirile din jurul bisericii.

Diferențe între clădirile bisericilor catolice și ortodoxe

Planul bisericii ortodoxe se adună în jurul turlei de pe naos, cel mai important spațiu înalt al bisericii;

Bisericile ortodoxe au pereții acoperiți de pictură, spre deosebire de cea catolică;

Sculpturile reprezentând personaje sfinte nu sunt acceptate în biserica ortodoxă;

Bisericile catolice abundă în vitralii la ferestre (lucrări de artă formate din bucăți colorate de sticlă care reprezintă o scenă cu personaje sau sunt doar decorative, transformând lumina zilei în lumini colorate);

Iconostasul ortodox (un perete care desparte altarul de naos, de obicei din lemn sculptat și acoperit cu icoane) împiedică să poți vedea ce se petrece în altar, respectiv taina împărtășaniei.

Competența cheie „Sensibilizare și exprimare culturală”:

ATITUDINI: înțelegerea profundă a propriei culturi și sensul identității ca bază a respectului și a atitudinii deschise față de diversitatea exprimării culturale

Profilul de formare:

COMUNICAREA ÎN LIMBA MATERNĂ: exprimarea unor informații, opinii, idei, sentimente, în mesaje orale sau scrise, prin adaptarea la situația de comunicare

COMPETENȚE SOCIALE ȘI CIVICE: operarea cu valori și norme de conduită relevante pentru viața personală și pentru interacțiunea cu ceilalți

Materie: Raportul cetățean – stat: puterea opiniei publice și forța individului

Grup țintă: elevi de clasa a VII-a

Durată: 1h 30min

Materiale: mape-suport, hârtie albă/caiete/carnețele, creioane grafice, imprimări cu imagini din publicații vechi, calculator

Repere culturale: v. Palatul Senatului, v. Statuia lui Iuliu Maniu, v. Statuia lui Corneliu Coposu

Pregătire la clasă

Pentru prima activitate: Copiii vor identifica pe hartă locurile în care urmează să se oprească și vor vorbi despre funcția acestora din prezent. De exemplu, în prezent, Palatul Senatului găzduiește Ministerul Afacerilor Interne, un minister care are printre atribuții stabilirea de măsuri care să apere drepturile și libertățile fundamentale ale omului.

În prealabil, copiii vor lua interviuri în familie despre Revoluția din anul 1989. Concluziile acestora vor fi prezentate în cadrul discuției de grup.

De asemenea, câțiva dintre elevi se vor documenta despre personalitățile politice ale lui Iuliu Maniu și Corneliu Coposu.

În Piața Revoluției

Locație 1: În fața Palatului Senatului

Durată: 1h

Activități:

Discuție de grup:

Profesorul va iniția o scurtă discuție împreună cu copiii despre perioada comunistă, pornind de la informațiile pe care copiii le-au aflat de la familie: *Ce știți despre comunism? Când și cum s-a încheiat această epocă? Ce știți despre Revoluția din 1989? Unde s-au desfășurat protestele oamenilor din țară și din București? Ce s-a întâmplat în Piața Revoluției?*

Se va aminti despre discursul lui Nicolae Ceaușescu în fața a sute de oameni de la balconul Palatului Senatului, apoi protestul oamenilor din piață și fuga președintelui cu un elicopter de pe acoperișul palatului, luptele dintre mulțime și armată din piață.

Copiii vor privi in situ filmul care prezintă ultimul discurs al lui Nicolae Ceaușescu de la balconul palatului: <https://www.youtube.com/watch?v=xntDt05TX10>.

Apoi vor discuta despre felul în care acest eveniment a fost redat în presa românească din următoarea zi: ziarul „Scânteia” a avut două ediții, una matinală în care se ignorau protestele și se reda discursul președintelui pe care acesta de fapt nu îl rostise din cauza întreruperilor mulțimii și o a doua ediție în după amiaza aceleiași zile sub numele de „Scânteia poporului” în care se descriu protestele din stradă, căderea dictaturii, iar titlurile articolelor folosesc termeni noi, precum adevăr, dictatură, tiran, libertate

etc. Peste trei zile de la redenumirea publicației, aceasta își va schimba definitiv numele în „Adevărul”. În tot acest timp, jurnaliștii care au scris articolele au fost aceiași.

Profesorul poate folosi în cadrul activității și fotocopii cu pagini ale publicațiilor din zilele respective.

Activitate pe echipe:

Grupul va fi împărțit pe echipe de câte trei elevi, care vor redacta împreună un articol de jumătate de pagină în care vor reda ceea ce s-a întâmplat, în opinia lor, în redacția ziarului „Scânteia” în acele zile de decembrie 1989.

După ce vor fi citite articolele elevilor, se vor dezbate punctele de vedere despre subiectul manipulării prin intermediul presei, pornind de la următoarele întrebări: *Ce înseamnă să fii manipulat? Considerați că sunteți manipulați? Cum îți dai seama când ești manipulat? Ce poți face ca să te împotrivești?*

Locație 2: În fața statuii lui Iuliu Maniu

Durată: 30 min

Activități:

Elevii vor avea apoi la dispoziție mai multe fotografii cu Iuliu Maniu și Corneliu Coposu în diverse situații: ședințe de lucru, discursuri publice, în armată, alături de familia regală, în detenție etc. Alături, vor avea bilețele pe care vor avea notate stări pe care un jurnalist ar dori să le transmită prin știrea pe care ar avea-o de difuzat despre cele două personalități: respect, dezaprobare, milă, mândrie, lipsă de încredere etc.

Copiii vor face un exercițiu de imaginație, încercând să redea ca jurnaliști fragmente din discursurile lui Iuliu Maniu sub formă de știri în funcție de ceea ce își propun să transmită prin articolele respective. (vezi detalii în exercițiul din „Fișa de lucru pentru elevi”)

Activități la revenirea în clasă

Profesorul va coordona o discuție despre rolul presei în societatea românească și în formarea opiniei publice pornind de la părerile elevilor în aceste privințe. Pentru a înțelege mai bine rolul presei, copiii vor reflecta asupra propriilor obiceiuri legate de consumul de media. Timp de o săptămână, anterioară acestei lecții, elevii vor ține un jurnal în care își vor nota în fiecare seară la ce programe TV s-au uitat și ce alte resurse media au accesat. Vor urmări tipul de programe, iar în cazul știrilor vor face o clasificare a acestora pe domenii. În cadrul discuției, elevii vor spune ce programe i-au impresionat, câte programe i-au ajutat să afle lucruri folositoare, câte programe i-au făcut să se documenteze în plus.

Are presa un rol informativ? Care sunt celelalte pe care le îndeplinește? În ce mod cred ei că influențează presa din România societatea în care trăim?

Descarcă fișa de activități pentru elevi și harta scenariului: www.culturaineducatie.ro.

Competența cheie „Sensibilizare și exprimare culturală”:

ATITUDINI: înțelegerea profundă a propriei culturi și sensul identității ca bază a respectului și a atitudinii deschise față de diversitatea exprimării culturale

Profilul de formare:

COMPETENȚE SOCIALE ȘI CIVICE: operarea cu valori și norme de conduită relevante pentru viața personală și pentru interacțiunea cu ceilalți

Materia: Raporturi între cetățeni și autorități: de conducere, de subordonare, respectarea autorității, respectarea cetățenilor, controlul autorității de către cetățeni.

Grup țintă: elevi de clasa a VIII-a

Durată: 1h 30min

Materiale: mape-suport, hârtie, creioane grafice, bilețele din hârtie

Repere culturale: v. Statuia lui Carol I, v. Muzeul Național de Artă al României, v. Ateneul Român

Pregătire la clasă

Pentru prima activitate: Elevii vor identifica pe hartă locurile în care urmează să se oprească și vor vorbi despre funcția acestora din prezent.

Pentru a doua activitate: Un elev sau o echipă de lucru desemnat/-ă anterior lecției va pregăti și prezenta un material despre domnia Regelui Carol I.

Pentru a treia activitate: Un elev sau o echipă de elevi desemnat/-ă anterior vor prezenta pe scurt istoria construcției Ateneului Român, unul dintre cele mai importante spații culturale din București, din perspectiva colaborării dintre cetățeni și autorități.

În Piața Revoluției

Locație 1: Statuia lui Carol I

Durată: 30 min

Activități:

Pornind de la următorul fragment din „Micul prinț” de Antoine de Saint-Exupery, copiii vor discuta liber despre ce înseamnă autoritatea pentru fiecare dintre ei:

„Căci regele ținea în primul rând ca autoritatea lui să fie respectată. Nu tolera nesupunerea. Era un monarh absolut. Da, cum era foarte bun, dădea porunci rezonabile. (...) Trebuie să ceri de la fiecare ceea ce poate da, rețuă regele. Autoritatea se sprijină mai întâi de toate pe rațiune. Dacă dai poruncă poporului tău să se ducă să se arunce în mare, el va face revoluție. Am dreptul să cer ascultare pentru că poruncile mele sunt înțelepte.” (Micul Prinț, Antoine de Saint Exupery, trad. de Ileana Cantuniari, Editura RAO, 2009)

Apoi fiecare elev va nota pe propria fișă sau caiet numele colegului pe care îl consideră a reprezenta autoritatea din clasă și o scurtă motivație. Se vor citi răspunsurile copiilor și se va discuta pe marginea lor. (15 minute)

Un elev va citi următoarele cuvinte ale Regelui Carol I și apoi fiecare elev va căuta un termen sau mai multe din următorul șir care să reprezinte tipul de autoritate pe care acesta îl inspiră. Fiecare elev va scrie pe fișa/în caietul lui. La final se vor citi răspunsurile copiilor și se va discuta despre calitățile unui bun conducător.

Tipuri de autoritate: putere, stăpânire, dominație, influență, reputație, respect, stimă, supremație, tărie, impunere, încredere, somitate.

Carol I, fragment din cartea „Susține cu a ta mână Coroana Română” (sursa: <http://familiaregala.ro/istorie/regele-carol-i>): „Zi și noapte m-am gândit la fericirea României. (...) Cu toate greutățile pe care le-am întâlnit, cu toate bănuielile care s-au ridicat, mai ales la începutul domniei mele, în contra mea,

expunându-mă la atacurile cele mai violente am pășit, fără frică și fără șovăire, înainte pe calea dreaptă, având nemărginită încredere în Dumnezeu și în bunul-simț al credinciosului meu popor.” (15 minute).

Locație 2: Muzeul Național de Artă al României

Durață: 30 min

Activități:

Fiecare elev va primi bilețele cu diverse intervenții în cadrul evoluției societății românești din timpul domniei lui Carol I. În echipe de câte cinci-șase elevi vor discuta în ce fel aceste intervenții ne afectează și astăzi.

Vezi mai multe detalii despre exercițiu în „Fișa de lucru pentru elevi”.

Locație 3: Ateneul Român

Durață: 30 min

Activități:

Lucrând în echipe de câte trei elevii vor propune diverse modalități prin care cetățenii ar putea colabora cu autoritățile pentru îmbunătățirea modului în care cultura este prezentă în spațiul public, apoi vor prezenta rezultatele și se va discuta pe marginea lor.

Activități la revenirea în clasă

Inițiați o discuție împreună cu elevii despre respectul reciproc dintre autorități și cetățeni, pornind de la lecția desfășurată în Piața Revoluției. *Se simt respectați de cei care guvernează astăzi România? Ei respectă clasa politică?* Încercând să păstrați o notă cât mai neutră a discuției, stimulați-i să argumenteze de fiecare dată părerile pe care le au.

Elevii vor reflecta asupra discuțiilor din cadrul lecției și vor alege întrebările cele mai interesante dintre cele care s-au pus pe parcurs.

Descarcă fișa de activități pentru elevi și harta scenariului: www.culturaineducatie.ro.

5.3 Limbă și comunicare

Autori: Angela Mihăilescu, Mihai Iacob

Scenariul 1. Viața cotidiană la sfârșitul secolului al XIX-lea

Competența cheie „Sensibilizare și exprimare culturală”:

CUNOȘTINȚE: înțelegerea importanței factorilor estetici în viața de fiecare zi

ABILITĂȚI: identificarea și realizarea oportunităților sociale și economice în activitatea culturală

ATITUDINI: creativitate și dorință pentru cultivarea capacității estetice prin expresie artistică și prin participare la viața culturală

Profilul de formare:

COMUNICARE ÎN LIMBA MATERNĂ: căutarea, colectarea, procesarea de informații și receptarea de opinii, idei, sentimente într-o varietate de mesaje ascultate/texte citite

A ÎNVĂȚA SĂ ÎNVEȚI: formularea de obiective și planuri simple de învățare în realizarea unor sarcini de lucru; aprecierea calităților personale în vederea autocunoașterii

Materia: personalități culturale; structuri ale textului literar; acte de limbaj și roluri (reporter, detectiv)

Grup țintă: elevi de clasa a VII-a

Durată: 1h 30min

Materiale: fișa de investigație; informații de pe *site*-uri oficiale; fragmente din volumul Ioanei Pârvulescu, *În intimitatea secolului 19* (București: Humanitas, 2005).

Repere culturale: v. Muzeul Theodor Aman, v. Ateneul Român, v. Muzeul Național de Artă al României

Pregătire la clasă

Activitățile de învățare au ca scop realizarea unei cercetări-reconstituire privind viața cotidiană la sfârșitul secolului al XIX-lea, utilizând metoda comparației. Profesorul le propune elevilor să realizeze un studiu privind stilul de viață cotidiană din prezent și cel din a doua jumătate a secolului al XIX-lea. Această perioadă, marcată istoric prin venirea regelui Carol în România, este considerată a fi semnificativă pentru modernizarea țării și, implicit, a capitalei. Scopul acestui studiu este de a se stabili asemănările și deosebirile dintre cele două epoci din perspectiva stilului de viață cotidiană. Documentarea va fi realizată prin intermediul unor fragmente literare, de jurnal, din ziarele epocii, fotografii, picturi și prin studii de caz pentru reconstituirea vieții de zi cu zi, realizate prin cercetare de teren (investigarea directă prin intermediul obiectivelor de patrimoniu din Piața Revoluției: Muzeul Theodor Aman – casa artistului; Ateneul Român – viața culturală; Palatul Regal – petrecerea timpului liber).

Profesorul va încerca să trezească interesul elevilor pentru investigarea acestei întoarceri în timp, prin **observare și comparare**, dezvoltate prin teme de discuție inedite pentru elevi. De exemplu: viața confortabilă în prezent/în trecut – *există apă curentă?, cum ne luminăm casele?, existau frigidere, mașini de spălat, televizoare? exista telefon, internet?*

În vederea stimulării reflecției asupra provocărilor cărora ar trebui să le facem față pentru această întoarcere în timp, pot fi citite cu voce tare fragmente-reconstituiri din cartea Ioanei Pârvulescu, „În intimitatea secolului 19”. De exemplu, avem schițată aici o perspectivă comparativă prezent-trecut (v. *Fragmentul 1*).

Profesorul discută cu elevii despre viața din prezent pentru a stabili împreună o listă cu elementele relevante pentru comparație. Această listă poate pleca de la observarea programului zilnic și a activităților cotidiene identificate de copii. Aspectele identificate vor fi analizate în ideea de a păstra în listă elementele care, în urma unor discuții în grup, sunt considerate a fi cele mai importante.

Fișa de investigație poate cuprinde întrebări care să se refere la experiența directă a elevilor sau la ceea ce au observat în familie sau în mediul lor de viață. De exemplu: *Când ne trezim și când ne culcăm în timpul săptămânii? La ce ore mâncăm și unde? (acasă, la școală etc.) Ce știm despre meseriile părinților sau ale bunicilor în prezent? Cum ne îmbrăcăm? Cum arată casele noastre? Ce înseamnă confortul tehnic pentru noi? Ce ne ajută? Cum ne petrecem timpul liber? (concerte în aer liber? parade?) Ce facem împreună cu prietenii noștri? Cum ne comportăm? Ce reguli respectăm?*

Discuțiile îi pregătesc pe elevi să identifice ce anume presupune o abordare comparativă. Ei au ocazia să observe că această fișă de investigație poate fi utilizată, de exemplu, de un reporter atunci când face o documentare de teren. Plecând de la schița inițială, ei vor căuta, ca niște detectivi, indicii, probe, mărturii etc.

Copiii pot primi foi cu fragmente din cartea scrisă de Ioana Pârvulescu, în vederea pregătirii traseului. Pe parcurs, profesorul îi poate ruga să le dea diverse informații și detalii colegilor sau să le citească cu voce tare. Această strategie poate fi utilizată pentru a stimula discuțiile între elevi în locurile de popas.

În Piața Revoluției

Locație 1: Muzeul Theodor Aman

Durată: 30-40 min

Activități:

Studiu de caz – *Cum trăia Theodor Aman?*

La intrarea în curte, se vor recapitula obiectivele urmărite (activități de tip investigativ pentru colectarea și prelucrarea de informații) și modul de lucru stabilit (pe grupuri sau ca reporter/detectiv individual). Este vorba despre reconstituirea vieții cotidiene a unui artist din secolul al XIX-lea prin intermediul casei lui. Aici, obiectele „vorbesc” despre pictor și preocupările sale profesionale și de familie.

În calitate de reporteri/detectivi, copiii vor asista la „conferința de presă” a profesorului sau a custodelui muzeului; vor nota informațiile relevante pentru fișa de investigație/documentare constituită anterior; vor pune întrebări concrete și clare; vor înregistra audio sau video răspunsurile; vor fotografia. Înainte de plecare, se va face o scurtă evaluare a rezultatelor – o listă de verificare cu profesorul – pentru a identifica la timp ce anume ar mai trebui să întrebe sau să revadă în muzeu.

Pentru stimularea interesului copiilor pot fi utilizate fragmente din cartea Ioanei Pârvulescu despre o zi obișnuită din viața lui C.A. Rosetti (v. *Fragmentul 2*) sau a lui Titu Maiorescu (v. *Fragmentul 3*).

Locație 2: Ateneul Român

Durată: 20 min

Activități:

Studiu de caz – *Petrecerea timpului liber și viața culturală în centrul orașului în secolul al XIX-lea*
Activitățile de tip investigativ care să răspundă la întrebările fixate în fișă, în cadrul discuțiilor din clasă, vor fi orientat către petrecerea timpului liber în secolul al XIX-lea. Compararea dintre evenimentele de la Teatrul Național (edificiu inițial în Calea Victoriei; v. arhive de fotografii vechi pe internet) și de la Ateneu permite identificarea activităților și a publicului care își petrece aici timpul liber. Pentru a deschide tema vieții culturale, poate fi utilizat un fragment din cartea scrisă de Ioana Pârvulescu despre concertul pe care l-a susținut un violonist spaniol la Teatrul Național și despre cât de cultivați erau cei care frecventau aceste locuri de cultură (v. *Fragmentul 4*). Tot la Teatrul Național au avut loc mai multe tipuri de evenimente culturale sau „populare” (bal mascat, tombolă etc.). Se poate face o comparație cu evenimentele de la Ateneu, unde aveau loc conferințe, concerte, expoziții de artă. Dimensiunea petrecerii timpului liber în centrul orașului poate fi explorată și prin compararea evenimentelor – actori ambulanz, muzică militară, tombole, întreceri sportive în aer liber – din Cișmigiu secolului al XIX-lea cu evenimentele „populare” ale Bucureștiului anilor noștri (v. *Fragmentul 5*).

Locație 3: Muzeul Național de Artă al României

Durată: 30 min

Activități:

Studiu de caz – *Ce se întâmplă la Palat?*

Profesorul va putea utiliza un fragment din Ioana Pârvulescu despre balul domnesc la început de an pentru a reconstitui animația acestui eveniment (v. *Fragmentul 6*). Curtea Muzeului Național de Artă al României va însemna locul unde începe acesta. Plecând de la indiciile din fragmentul citit, se va reconstitui traseul invitaților. Informațiile inițiale vor fi completate cu alte informații legate de traseu până în sala tronului. Copiii vor face un rezumat cu principalele indicii identificate la Muzeu și cu semnificația acestora. Profesorul va încerca să-i provoace pe copii să identifice convenții, ceremonial, comportamente, vestimentație etc. Balul de început de an este un eveniment monden frecvent în secolul XIX. *Mai există baluri în prezent?*

Activități la revenirea în clasă

În clasă se realizează un atelier de prezentare a principalelor informații notate în fișele de investigație. Se revine la discuția inițială – prezent vs. secolul al XIX-lea – și se discută despre avantajele și dezavantajele fiecărei epoci (*Dacă ai putea să te întorci în timp, ai alege această perioadă?*). Recomandăm listarea informațiilor semnificative din cele trei studii de caz pentru a avea o privire de ansamblu, o rezumare a rezultatelor de cercetare obținute (se va utiliza tabla sau un flipchart).

Experiențele elevilor pot fi explorate prin intermediul unei activități care să aibă ca scop reflecția asupra demersului de cercetare comparativă derulat. Astfel, se asigură componenta formativă care vizează reflecția asupra metodelor de lucru și a autonomiei în învățare. Ca exemplu, comparația propriei experiențe cu mărturia Ioanei Pârvulescu oferă posibilitatea de discutare a similitudinilor de experiență dintre modul de organizare al unui scriitor și cel utilizat de copii (metodele de documentare, bibliografia parcursă, structurarea cărții pe capitole etc.).

Descarcă harta scenariului de pe: www.culturaineducatie.ro.

Note pentru profesor

Fragmentul 1

„I-am văzut pe noii mei contemporani fericiți fără s-o știe: nu trăiseră marele război de la începutul altui secol și nici pe următorul, nu aveau habar că există ciuperca atomică și că stratul de ozon se subțiază, că gheața de la Pol se topește, că apa se otrăvește, că petrolul se termină. S-ar fi mirat, poate, o clipă, că omul viitorului își poate schimba, după plac, culoarea ochilor și că eu însămi aveam două perechi, unii căprui și alții albaștri. S-ar fi mirat cu siguranță că supa la care doamna și bucătăreasa ei trudeau în vremea lor cel puțin două ore (asta dacă focul era aprins și lemnele tăiate) poate fi făcută de stră-stră-stră-strănepoatele lor exact într-un minut și că nu e nevoie de lemne și nici măcar de foc pentru asta” (Ioana Pârvulescu, În intimitatea secolului 19. București: Humanitas, 2005, p. 8).

Fragmentul 2

Programul lui C.A. Rosetti: „Îmi ceri o relatare a felului în care îmi umplu orele. Mă scol la 7½ dimineața. Până la 8 mă îmbrac și-mi beau ceaiul cu Arion, discutând și parcurgând jurnalele. De la 8 la 11 lucrez în cabinetul lui, care e pe culoarul de sus, unde stă și el până către 10 și ½. Apoi mă duc la redacție unde rămân cel puțin până după orele 4 [...] La ora aia ies, merg puțin pe jos, fac câte-o vizită și, către orele 6, mă duc să cinez la una dintre numeroasele invitații [...] Seara mă îndrept spre casă și, de cele mai multe ori, între orele 9 și 10 sunt în patul meu, cu o carte sau un jurnal în mână, timp de o jumătate de oră, și-apoi vă zic la toți bonsoir” (Ioana Pârvulescu, În intimitatea secolului 19. București: Humanitas, 2005, p. 27-28).

Fragmentul 3

Programul lui Titu Maiorescu: „Mă scol de regulă dimineața la 5½ și lucrez în iatac cu lampa aprinsă până la 8, în fiecare zi, apoi cafea, de la 9 la 11½ iar lucru, apoi oameni (Carp, Marghiloman, studenți, transilvăneni, vizite), de la 1 înainte sau procese sau pregătiri la cursul universitar, care e frecventat de o lume nebună (până în coridor cu ușa deschisă), seara o dată pe săptămână literatură, o dată muzică, o dată club politic,

de vreo 2-3 ori cetire cu nevasta mea (terminăm Carlyle, revoluționar francez)” (Ioana Pârvulescu, În intimitatea secolului 19. București: Humanitas, 2005, p. 28).

Fragmentul 4

„Luni, 15 februarie 1882, zi caldă de primăvară, după lăsarea întunericului, în fața clădirii bine luminate a teatrului staționează o mulțime de trăsuri. Luna e în primul pătrar și cerul senin. Înăuntru, sub plafonul pictat cu scene alegorice, rumoare din serile deosebite, bal sau premieră. Foaierul bine ceruit e atins în trecere de rochiile bogate ale doamnelor și domnișarelor. Când apar în lojă, le scânteiază giuvaierurile de care nu fac economie, iar îndărățul lor vegheaqză umbra unui frac sau smoching. Dacă bărbații poartă frac și nu smoching, înseamnă că evenimentul pentru care au venit e unul important. Sala nu e încă plină, dar se simte că toți, spectatori și orchestră, așteaptă cu emoție apariția protagonistului. Cei mai mulți spectatori nu știu decât că se numește Pablo de Sarasate [...] Ca mai toți congenerii și prietenii lui din Iași și București, Maiorescu iubește muzica, știe să descifreze o partitură, a trecut prin sălile de operă ale Europei, a ascultat cântăreți faimoși, a asistat la concerte. Cântă el însuși la flaut și violoncel [...] Alecsandri își umple serile de la Mircești cântând la orgă [...] Veronica Micle e mezzo-soprană convingătoare. Eminescu a făcut, sporadic, cronică muzicală [...]” (Ioana Pârvulescu, În intimitatea secolului 19. București: Humanitas, 2005, p. 234-235).

Fragmentul 5

„În 1885, devenise deja un obicei organizarea, vara, a unor spectacole susținute de actori ambulănți, a după-amiezilor duminicale cu muzică militară, a tombolelor cu scopuri caritabile. Patru ani mai târziu [...] Istoria Cișmigiului înregistrează unul dintre cele mai spectaculoase momente ale ei: Acrobata Léona Daré din Franța se ridică cu un balon la o înălțime «destul de mare», ținându-se numai cu dinții de un trapez agățat de nacelă. Are desigur dinți foarte buni. În timp ce ea ține gura încheștată, oamenii, veniți cu mic cu mare, o țin căscată [...] Iarna, bucureștenii trec alte probe sportive: lacul îngheață și se umple de patinatori corect îmbrăcați, doamnele cu gulere de blană și cu rochiile lor până la gheață iar domnii cu palton și pălărie. În anul când ofițerul Roos vine prima dată în România, 1883, la 9 ianuarie, pe un ger bun pentru patinaj, se organizează un concurs bărbătesc cu mai multe probe: iuțeață, «figuri», înconjurul lacului de două ori cu drapelul în mână și proba de rezistență, adică trei tururi ale lacului.” (Ioana Pârvulescu, În intimitatea secolului 19, București, Humanitas, 2005, p. 20-21).

Fragmentul 6

„Anul bucureștean arată cam așa. În seara primei zile, «obicinuitul bal domnesc», descris apoi cu lux de amănunte în ziare: la orele 10 seara Altețele regale își fac apariția în salonul Gobelinilor, unde primesc felicitările corpului diplomatic străin. De aici trec în salonul alb unde se află înaltele fețe bisericesti ortodoxe, catolice etc. Se trece, cromatic, în salonul roșu unde se află bravii ofițeri cu doamnele lor. În fine, Domnul și Doamna își fac intrarea în sala tronului unde se primesc felicitările celorlalți invitați și unde, spune gazetarul anonim, «Măriile lor s-au întreținut tot timpul în modul cel mai grațios cu cei prezenți». Începe «danșul». Abia la unu noaptea «s-a servit supeul în sala cea mare» și, invitații fiind numeroși, se stă la masă în serii, după uniformă și afinități. «Balul s-a sfârșit printr-un cotilion care a urmat cu veselie până după orele trei dimineața»” (Ioana Pârvulescu, În intimitatea secolului 19, București, Humanitas, 2005, p. 25).

Competența cheie „Sensibilizare și exprimare culturală”:

CUNOȘTINȚE: înțelegerea importanței factorilor estetici în viața de fiecare zi

ABILITĂȚI: dezvoltarea aptitudinilor creative care pot fi transferate în diverse contexte profesionale

Profilul de formare:

COMUNICARE ÎN LIMBA MATERNĂ: căutarea, colectarea, procesarea de informații și receptarea de opinii, idei, sentimente într-o varietate de mesaje ascultate/texte citite

SPIRITUL DE INIȚIATIVĂ ȘI ANTREPRENORIAT: manifestarea inițiativei în rezolvarea unor probleme ale grupurilor din care face parte și în explorarea unor probleme ale comunității locale

Materia: tipuri de evenimente culturale – lansare de carte, vernisaj al unei expoziții, premiera unui spectacol de teatru, festivități de premiere etc.

Grup țintă: elevi din clasa a VII-a

Durată: 1h 15min

Materiale: harta Pieței Revoluției (Google Maps/trasee din ghid), hârtie albă/caiete/carnețele

Repere culturale: v. Biblioteca Centrală Universitară, v. Muzeul Theodor Aman, v. Ateneul Român, v. Muzeul Național de Artă al României

Pregătire la clasă

Prezentarea sarcinilor, a contextului și a obiectivelor urmărite: identificarea tipurilor de evenimente culturale care au loc într-un spațiu determinat (Piața Revoluției, București).

Profesorul identifică împreună cu elevii unde este situat centrul orașului București – în speță Piața Revoluției – pe *Google Maps*. Imaginea identificată este focalizată pentru a observa care sunt edificiile care o formează. Se va discuta despre funcțiile acestora, plecând de la informațiile pe care le au copiii.

Profesorul va orienta observațiile elevilor către noțiunea de „eveniment cultural”, discutând despre cum ar putea fi definit și despre importanța acestuia în viața unui oraș „viu”. Vor fi marcate pe hartă edificiile care pot găzdui, potrivit opiniei sau experienței directe a copiilor, astfel de evenimente.

În acest context, profesorul îi anunță pe copii că vor parcurge împreună Piața Revoluției pentru a face **o listă cu evenimentele culturale în desfășurare în perioada respectivă**. Îi anunță că vor identifica împreună evenimentele, le vor analiza și le vor face o scurtă fișă de descriere care să cuprindă informațiile pe care le consideră relevante (structuri, date etc.), atunci când își propun să vorbească și altora despre subiectul respectiv. Un alt obiectiv poate fi realizarea unei liste cu evenimentele care ar putea avea loc în viitor.

În Piața Revoluției

Traseul copiilor va presupune o „lectură” a spațiului centrului orașului, plecând de la informațiile de pe *Google Maps*. Ei vor avea o fișă cu această hartă și vor bifa toate edificiile pe care le-au identificat, precum și altele noi, utilizând un simbol aparte (stabilit, eventual, în clasă) pentru cele care găzduiesc evenimente culturale, în momentul vizitei lor.

Pentru identificarea acestor locuri, profesorul va „provoca” discuții plecând de la observarea fațadelor acestora și de la lectura spațiilor publice de informare. Copiii vor putea face fotografii cu telefonul, dacă e posibil, pentru a avea o bază de documentare.

Locație 1:

De la Biblioteca Centrală Universitară către Muzeul Theodor Aman. Grupul poate începe traseul intrând pe strada Dem I. Dobrescu, îndreptându-se către Biblioteca Centrală Universitară. Profesorul le prezintă succint istoricul edificiului. Plecând de la experiența lor, copiii vor identifica activitățile care pot avea loc într-o bibliotecă.

Vor intra pe strada C.A. Rosetti și vor face o scurtă analiză a spațiului de expoziție de la Galeria Galateca. Vor continua drumul spre Muzeul Theodor Aman, unde vor observa care sunt evenimentele prezentate la avizierul muzeului. În curte vor face o pauză pentru notarea informațiilor obținute. Profesorul va face o scurtă prezentare a lui Theodor Aman și a structurii muzeului.

Se va aduce în discuție faptul că muzeul a fost restaurat și că inaugurarea lui s-a realizat cu ocazia evenimentului dedicat Noptii Muzeelor. Profesorul va oferi câteva informații sugestive pentru ca grupul să înțeleagă cum se organizează acest tip de eveniment.

Locație 2:

De la Muzeul Theodor Aman se trece strada către Ateneul Român. Pe această porțiune de traseu se va face o oprire la Artmark unde se va prezenta, pe scurt, clădirea și funcția acesteia. Se va face o lectură a avizierului pentru a identifica evenimentele care au loc în edificiul respectiv. Vor fi identificate și alte mărci care promovează ideea de cultură (obiectele din curte, ferestrele edificiului).

Traseul va continua către Ateneu, unde vor fi realizate aceleași activități de observare și analiză a evenimentelor culturale. Vor avea loc discuții legate de evenimentele identificate și de specificul Ateneului, ca instituție muzicală.

Profesorul va identifica împreună cu elevii subiectele culturale prezentate și va face un scurt istoric al Ateneului, pentru a scoate în evidență faptul că aici au avut loc – și continuă să aibă loc – și alte tipuri de activități: conferințe pe teme literare sau muzicale; festivaluri internaționale de muzică; premiere muzicale; expoziții temporare de artă; evenimente culturale dedicate copiilor; evenimente culturale dedicate unor zile festive sau unor evenimente diplomatice etc.

Se va discuta pe scurt despre specificul acestor evenimente (temă, public).

Locație 3:

Grupul se va deplasa către Muzeul Național de Artă al României, trecând pe la Hotelul Hilton. Aici, va avea loc o scurtă oprire pentru „lectura” vitrinelor edificiului. Profesorul va prezenta, pe scurt, istoricul edificiului și va canaliza discuțiile către observarea fațadei și identificarea potențialul unui hotel de a promova evenimente culturale.

Întrebări posibile: *Poate deveni o vitrină un spațiu pentru cultură? Expunerea unor produse poate fi asociată cu o temă culturală? Într-un hotel pot avea loc evenimente culturale? (licitații de artă) Poate hotelul adăposti o galerie de artă/un magazin de antichități?*

Locație 4:

Ajunși în dreptul Muzeului Național de Artă al României, copiii vor putea studia spațiile de afișare organizate în fața muzeului, pe Calea Victoriei. Cu această ocazie se va observa faptul că pe fațada muzeului se află un *banner* care anunță titlul unui eveniment cultural, și anume o expoziție temporară. De asemenea, din stradă, se observă că la intrarea în muzeu (Galeria de Artă Națională) există alte afișe informative (vor fi identificate evenimentele ulterior, în situația în care copiii consideră că nu sunt vizibile din stradă). În observarea spațiului respectiv, se va acorda atenție și gardului instituției, unde este prezentată o „istorie” a familiei regale românești prin intermediul unor panouri accesibile trecătorilor sau pot fi promovate alte subiecte ocazionale. Este studiat avizierul muzeului și sunt trecute în revistă evenimentele prezentate trecătorilor.

În curtea muzeului, vor fi rezumate informațiile privind evenimentele culturale despre care elevii au aflat pe parcursul traseului de observare parcurs, extinzând analiza către experiențele prealabile ale copiilor.

Se marchează pe extrasul din *Google Maps* locurile și numărul de evenimente culturale pe care le-au identificat pe traseu;

Se sistematizează informațiile obținute: *unde a fost identificată informația:* gard, fațadă, panou de afișare în stradă sau în curte, vitrină, fereastră; *care este modalitatea de prezentare:* afișe de hârtie, *banner*, pentru a conferi o vizibilitate sporită.

Se poate aprofunda această componentă, identificând împreună alte modalități de afișare în scop informativ cultural pe care le-au observat în Piață sau în alte locuri în care au fost: afișajul electronic; televiziunea și radioul (din rețeaua de transport a metroului, a autobuzului sau din alte instituții din oraș).

Se va valorifica experiența copiilor privind utilizarea resurselor digitale în timpul lor liber pentru a sublinia faptul că promovarea evenimentelor culturale se poate realiza prin utilizarea unor materiale tipărite sau a unor disponibile format electronic (pagina unei instituții, adrese electronice, *newsletter*). Profesorul poate invoca exemple utilizând fișe imprimare de pe *site* – chiar înștiințarea Muzeului Național de Artă al României cu expozițiile din perioada curentă – sau poate semnala faptul că exact în zonele de afișare a evenimentelor culturale văzute în Piața Revoluției există trimiteri la surse electronice de informare permanente și accesibile oricând și din alte locuri.

Cui se adresează: vârstă, ocupații, interese de petrecere a timpului liber, interese de învățare etc;

Perioada de desfășurare: evenimente în curs de desfășurare; evenimente în pregătire; evenimente care au avut loc.

Curtea Muzeului Național de Artă al României oferă o perspectivă largă asupra Pieței. Profesorul poate evoca evenimente care au loc anual sau au avut loc în trecut (exemple: Festivalul „George Enescu”, festival de film, Art Safari, festival de jazz etc.). Poate fi realizată o scurtă activitate de reflecție asupra naturii unui eveniment cultural, plecând de la informații privind alte tipuri de evenimente care au loc aici (minicampionate sportive; festivități cu specific intercultural). Se poate argumenta sau problematiza utilitatea anumitor evenimente în spațiul public: *Când pot fi organizate? Este nevoie să fie justificate din perspectivă culturală, de dezvoltare a orașului, de oferire a unor activități de calitate locuitorilor orașului? Răspund obiectivelor de educare a gustului pentru cultură al cetățenilor orașului? Încurajează participarea la evenimente culturale?*

Elevii vor fi organizați pe grupuri de lucru și vor avea ca sarcină să imagineze un proiect de traseu cultural pe care îl consideră interesant pentru un anumit tip de public (copii, părinți, școală, grupuri de prieteni). În acest scop, grupul va selecta edificii și va imagina evenimente culturale pe care le consideră atractive pentru publicul ales. La sfârșitul activității de grup, vor fi discutate ideile lor despre promovarea spațiului prin diferite evenimente culturale atractive, adresate copiilor, părinților, școlii și prietenilor.

Activități la revenirea în clasă

În clasă se va instala un afiș cu harta *Google* (sau varianta din ghid) a Pieței Revoluției. Copiii vor semnala pe hartă, utilizând un simbol pentru noutăți, evenimentele care au fost organizate după vizita lor (durata observării poate acoperi perioade mai mari de timp, pentru a stimula interesul și a încuraja comportamentele culturale). Vor constitui un portofoliu cu fișele de informare pe care fie le-au fotografiat, fie le-au descărcat de pe internet.

Descarcă harta scenariului de pe: www.culturaineducatie.ro.

Competența cheie „Sensibilizare și exprimare culturală”:

CUNOȘTINȚE: conștientizarea moștenirii culturale, locale, naționale, europene și a locului patrimoniului cultural în lume

Profilul de formare:

COMPETENȚE DIGITALE: utilizarea unor dispozitive și aplicații digitale pentru căutarea și selecția unor resurse informaționale și educaționale digitale relevante pentru învățare

SENSIBILIZARE ȘI EXPRIMARE CULTURALĂ: aprecierea unor elemente definitorii ale contextului cultural local și ale patrimoniului național și universal

Materia: Limba engleză 1: obiective turistice și culturale; Limba franceză 1: obiective turistice și culturale/simboluri culturale

Grup țintă: elevi de clasa a VII-a

Durată: 1h 30min

Materiale: coli albe, pixuri, telefoane mobile

Repere culturale: v. Muzeul Național de Artă al României, v. Monumentul Renașterii, v. Statuia lui Carol I

Pregătire la clasă

Elevii vor fi rugați să-și întrebe părinții și/sau rudele apropiate despre istoria generațiilor anterioare și să identifice care este cel mai îndepărtat strămoș despre care familia ține minte. De asemenea, vor fi rugați să afle povestea numelui lor și ce i-a motivat pe părinți în alegerea lui.

În Piața Revoluției

41

Locație 1: Muzeul Național de Artă al României

Durată: 30 min

Activități:

În grupuri de câte 5, elevii vor răspunde și discuta pe următoarele teme, fiecare grup având 5 minute la dispoziție: *Care este cel mai îndepărtat strămoș despre care au informații? Cum era lumea pe vremea lui? Ce limbi de comunicare internațională se foloseau în acea vreme? Cu ce artiști, care s-ar putea regăsi la Muzeul Național de Artă al României, a fost contemporan?*

Elevii vor fi încurajați să folosească telefonul mobil și enciclopedii online pentru căutarea de informații.

Locație 2: Monumentul Renașterii

Durată: 30 min

Activități:

Profesorul va face o scurtă prezentarea a ansamblului monumental, după care elevii vor lucra în grupuri mici (de câte 4-5 elevi) pentru a rezolva următoarea sarcină: alegeți un eveniment marcant din istoria românilor și explicați unui vorbitor de limbă engleză/franceză importanța evenimentului. Elevii vor fi încurajați să parcurgă următoarele etape:

1. Notați elementele definitorii ale evenimentului (perioadă, persoane implicate, desfășurare).
2. Notați trei motive pentru care evenimentul a fost important în istoria românilor.
3. Căutați informații despre ce se petrecea în țara interlocutorului vostru în acea perioadă.

Locație 3: Statuia lui Carol I

Durată: 30 min

Activități:

Profesorul va face o scurtă prezentare a domniei lui Carol I și a legăturilor sale cu diferitele clădiri din jurul statuii. Acesta le va spune copiilor care era numele complet al regelui – Karl Eitel Friedrich Zephyrinus Ludwig – și îi va invita să reflecteze în grupuri mici asupra poveștii propriului lor nume: *Care este etimologia lui? (puteți folosi site-ul www.behindthename.com) Cum au primit numele? Au mai existat alternative? Care este semnificația lui pentru familie?*

La revenirea în grupul mare se va discuta despre diferențele dintre numele pe care le purtăm astăzi și cele din alte vremuri:

De ce regii aveau multe nume? Ce înseamnă numele de domnie? (https://en.wikipedia.org/wiki/Regnal_name, https://fr.wikipedia.org/wiki/Nom_de_r%C3%A8gne) De care nume ați auzit la istorie, dar nu se mai folosesc? Dacă ați fi un rege sau o regină, ce nume ați purta?

Activități la revenirea în clasă

Pornind de la experiențele avute în timpul activităților din Piața Revoluției reflectați asupra unor paralele între cultura românească și cea a țării de origine a limbii moderne studiate:

- lumea sec. XIX în țările respective (evenimente, limbi de comunicare, artiști);
- evenimente istorice care au ecou în conștiința actuală a țărilor respective;
- nume tipice și atipice pentru culturile respective de-a lungul timpului.

Descarcă harta scenariului de pe: www.culturaineducatie.ro.

5.4 Arte

Autori: Despina Hașegan, Silvana Râpeanu

Scenariul 1. Elemente de bază din arhitectura Greciei antice preluate în arhitectura clădirilor din centrul orașului

Competența cheie „Sensibilizare și exprimare culturală”:

CUNOȘTINȚE: cunoștințe de bază referitoare la produse culturale majore; înțelegerea importanței factorilor estetici în viața de fiecare zi

ABILITĂȚI: aprecierea critică și estetică a operelor de artă

Profilul de formare:

COMUNICAREA ÎN LIMBA MATERNĂ: exprimarea unor informații, opinii, idei, sentimente, în mesaje orale sau scrise, prin adaptarea la situația de comunicare

SENSIBILIZARE ȘI EXPRIMARE CULTURALĂ: aprecierea unor elemente definitorii ale contextului cultural local și ale patrimoniului național și universal

Materia: Elemente de bază din arhitectura Greciei antice

Grup țintă: elevi de clasa a V-a

Durata: 1h-1h 30min

Materiale folosite: mape-suport pentru scris, foi, creioane, fișe

Repere culturale: v. Ateneul Român, v. Statuia lui M. Eminescu, v. Statuia lui Carol I, v. Biblioteca Centrală Universitară

43

Pregătire la clasă

Se recapitulează noțiunile legate de arta Greciei antice și elementele de arhitectură care vor fi utilizate în analiza clădirilor din zona Pieței Revoluției: coloană, capitel, portic, fronton, friză etc. Profesorul oferă câteva date istorice relevante pentru temă.

Cadrul didactic explică structura viitoarei activități din spațiul public: cât va dura cu aproximație, unde se merge, în ce scop (obiectivele activității) și ce vor avea de făcut elevii pe parcursul lecției și după. Activitatea își propune să evidențieze persistența unor elemente în arhitectură de-a lungul secolelor și să ajute elevii să răspundă la întrebările-cheie: *Cum exprimă arhitectura unei clădiri funcția ei? În ce fel ne sunt influențate percepțiile și comportamentul de arhitectura clasicizantă?*

În Piața Revoluției

Locație 1: Grădina Ateneului Român

Durată: 45 min

Activități:

Se recapitulează elementele de arhitectură din Grecia antică, tipurile de clădiri și monumente etc. Apoi, se identifică elementele ce amintesc de arhitectura Greciei antice în arhitectura clădirii Ateneului (coloană, portic, fronton, friză decorativă) și se recapitulează elementele componente ale unei coloane (bază, fus, capitel) și unele particularități stilistice (doric, ionic, corintic). Elevii au ocazia să atingă coloanele, să observe canelurile și diferențele din circumferința coloanelor ce asigură un efect vizual plăcut (coloanele sunt galbate).

Se discută despre Ateneul Român ca instituție adăpostită de această clădire, se amintesc circumstanțele construirii sale, apoi se observă și se discută despre decorația interioară și materialele folosite: cele patru scări de marmură roz care pleacă din holul central și formează balcoane, frescele realizate de pictorul Costin Petrescu, ce decorează sala mare de concerte cu episoade din istoria României.

Se observă alte elemente decorative și de arhitectură: mozaicurile ce reprezintă figuri de domnitori, cupola barocă, medalioanele cu figurile unor personalități artistice, politice, culturale, motivul lirei etc. Se discută despre legătura care există între elementele de arhitectură și decorație ale clădirii și instituția găzduită (destinația clădirii);

În fața Ateneului există și statuia lui Mihai Eminescu realizată de sculptorul Gheorghe Anghel. Se discută cu copiii despre amplasarea statuii în acel loc și se realizează un desen în creion cu fațada Ateneului.

Locație 2: Lângă statuia lui Carol I

Durată: 30 min

Activități:

Elevii se împart în 2 echipe: una va face observații despre clădirea Bibliotecii Centrale Universitare, alta despre clădirea Muzeului Național de Artă al României. Fiecare clădire/instituție este identificată și prezentată de profesor, cu implicarea copiilor;

Fiecare echipă trebuie să identifice în clădirea repartizată cât mai multe elemente preluate din arhitectura antică (fronton, coloane, decorație), să prezinte legătura dintre decorația/arhitectura clădirii și destinația ei, precum și relația dintre statuia lui Carol I și clădire.

Fiecare echipă își prezintă observațiile, au loc discuții, precizări ale profesorului și concluzii.

Activități la revenirea în clasă

Activitate practică de pregătire a activității la clasă: elevii identifică și fotografiază alte clădiri sau monumente din București care prezintă elemente inspirate de arta Greciei antice. Se discută la clasă despre destinația inițială și actuală a respectivelor clădiri.

Proiectarea fotografiilor realizate de elevi pe teren este un pretext ideal pentru procesarea experienței la nivel afectiv (cum s-au simțit în timpul activității?), cognitiv (ce au învățat nou prin acea experiență?) și atitudinal (cum ne influențează viața spațiul în care locuim, clădirile și monumentele care ne înconjoară, impactul/efectul lor la nivel estetic și simbolic, ca semnificație).

Activitate practică: realizarea unor schițe/planșe cu fațada școlii care să cuprindă și elemente de arhitectură sau decorație inspirate de arta antică; comentarea impactului/efectului.

Discuții la clasă: propuneri pentru un monument/statuie în fața școlii și motivarea alegerii.

Descarcă harta scenariului de pe: www.culturaineducatie.ro.

Competența cheie „Sensibilizare și exprimare culturală”:

CUNOȘTINȚE: cunoștințe de bază referitoare la produse culturale majore; înțelegerea importanței factorilor estetici în viața de fiecare zi

ABILITĂȚI: aprecierea critică și estetică a operelor de artă

Profilul de formare:

COMUNICAREA ÎN LIMBA MATERNĂ: exprimarea unor informații, opinii, idei, sentimente, în mesaje orale sau scrise, prin adaptarea la situația de comunicare

SENSIBILIZARE ȘI EXPRIMARE CULTURALĂ: aprecierea unor elemente definitorii ale contextului cultural local și ale patrimoniului național și universal

Materia: Renașterea, Artă românească a secolelor XIX-XX

Grup țintă: elevi de clasa a VI-a

Durata: 1h-1h 30min

Materiale folosite: mape-suport pentru scris, foi, creioane, fișe

Repere culturale: v. Muzeul Theodor Aman, v. Biblioteca Centrală Universitară, v. Statuia lui Carol I.

Pregătire la clasă

Se recapitulează noțiunile legate de arta și arhitectura Renașterii, despre artiști și personalități culturale reprezentative, care vor fi utilizate în analiza clădirilor și monumentelor din zona Pieței Revoluției: Renaștere, artist renascentist, statuie ecvestră etc. Profesorul oferă câteva date istorice relevante pentru temă.

Cadrul didactic explică structura viitoarei activități din spațiul public: cât va dura cu aproximație, unde se merge, în ce scop (obiectivele activității) și ce vor avea de făcut elevii pe parcursul lecției și după.

Activitatea din Piața Revoluției își propune să ajute elevii să răspundă la întrebările-cheie: *Ce se schimbă și ce rămâne constant în artă și arhitectură de-a lungul secolelor?* și *Din ce cauză și în ce scopuri?*

În Piața Revoluției

Locație 1: Muzeul Theodor Aman – curtea muzeului sau trotuarul de vizavi

Durată: 30 min

Activități:

Discuție inițială cu recapitularea cunoștințelor despre arta Renașterii, personalități marcante;

Discuție despre Theodor Aman și modelul artistului renascentist/enciclopedic; de la artist la casa – muzeu, prima casă – atelier de artist devenită muzeu (1908); de numele lui Aman se leagă: înființarea la București în 1864 a primei școli superioare de arte, Școala de Arte Frumoase, al cărei director a fost până în 1890; organizarea primelor saloane oficiale de artă din România (Expoziția artiștilor în viață); introducerea tehnicii gravurii și primele cursuri de gravură la Școala de Arte Frumoase;

Identificarea elementelor ce amintesc de arta Renașterii: sculpturile din bronz realizate de Karl Storck reprezentând personaje în veșminte antice, basorelieful cu figuri de zeiță antice, medalioane cu efigiile lui Michelangelo și Leonardo da Vinci realizate chiar de Aman;

Se analizează decorația sculptată, se încearcă identificarea personajelor, a temelor;

Se identifică și se analizează elementele de arhitectură ce amintesc de arta Renașterii (frontoane, capiteliuri, ancadramente etc), dar și principiile fundamentale (simetrie, ordine, claritate, ritm etc.);

Se discută despre legătura care există între elementele de arhitectură și decorație ale casei și destinația clădirii.

Locație 2: Statuia lui Carol I

Durață: 35 min

Activități:

Fiecare clădire și instituție (Biblioteca Centrală Universitară și Muzeul Național de Artă al României) este identificată și prezentată de profesor cu implicarea copiilor.

Se discută despre statuia ecvestră a lui Carol I: tipul reprezentării și repere din arta Renașterii, povestea monumentului.

Elevii realizează o schiță folosind un caroiaj/foaie de matematic, prilej cu care se discută despre încădrare, proporții, măsurare.

Se discută (la alegere) despre fațada Bibliotecii Centrale Universitare sau despre cea a Muzeului Național de Artă al României. Se identifică elementele arhitecturale ce amintesc de perioada antică și de Renaștere (coloane, fronton, ancadramente), se discută despre ritm, repetiție, echilibru, alternanță, inclusiv prin analogie cu muzica.

Exercițiu despre ritmul unei fațade (Biblioteca Centrală Universitară sau Muzeul Național de Artă al României): se identifică ordinea elementelor (coloană, fereastră, gol etc.) și se asociază pentru fiecare dintre ele un sunet sau o mișcare (de exemplu: se bat mâinile în față pentru elementul fereastră, se pocnește din degete pentru elementul coloană, se bat mâinile deasupra capului pentru gol etc.); copiii se așează în ordinea stabilită și compun ritmul fațadei; se pot găsi alte sunete sau mișcări (brațe ridicate, sărituri etc); exercițiul se poate repeta pentru fiecare fațadă sau se poate realiza în paralel, pe echipe.

Activități la revenirea în clasă

Elevii identifică și fotografiază alte clădiri sau monumente din București care prezintă elemente inspirate de arta Renașterii; discuții pe fotografiile făcute de elevi.

Proiectarea fotografiilor realizate de elevi pe teren este un pretext ideal pentru procesarea experienței la nivel afectiv (cum s-au simțit în timpul activității?), cognitiv (ce au învățat nou prin acea experiență?) și atitudinal (cum ne influențează viața spațiul în care locuim, clădirile și monumentele care ne înconjoară, impactul/efectul lor la nivel estetic și simbolic, ca semnificație).

Se poate stabili o vizită la Muzeul Theodor Aman și la MNAR, individual sau cu clasa, pentru a continua discuția despre artist, despre implicarea sa în construirea și decorarea casei, despre implicarea sa în societate și în viața culturală a epocii. Se poate stabili o vizită în Galeria de Artă Europeană a MNAR, pentru a continua discuția despre stiluri artistice în diferite epoci.

Descarcă harta scenariului de pe: www.culturaineducatie.ro.

Competența cheie „Sensibilizare și exprimare culturală”:

CUNOȘTINȚE: cunoștințe de bază referitoare la produse culturale majore; înțelegerea importanței factorilor estetici în viața de fiecare zi

ABILITĂȚI: aprecierea critică și estetică a operelor de artă

Profilul de formare:

COMUNICAREA ÎN LIMBA MATERNĂ: exprimarea unor informații, opinii, idei, sentimente, în mesaje orale sau scrise, prin adaptarea la situația de comunicare

SENSIBILIZARE ȘI EXPRIMARE CULTURALĂ: aprecierea unor elemente definitorii ale contextului cultural local și ale patrimoniului național și universal

Materia: Compoziția plastică cu mai multe centre de interes

Grup țintă: elevi de clasa a VII-a

Durată: 1h-1h 30min

Materiale: aparate de fotografiat/tablete/telefoane cu cameră foto, fișe de lucru, creioane (în Piața Revoluției), proiector, calculator, fotografiile în format digital (în clasă)

Repere culturale: v. Memorialul Renașterii, v. Statuia lui Carol I

Pregătire la clasă

La clasă se discută pornind de la conceptul de compoziție: ce putem compune, ce putem numi o compoziție, cum se organizează orice fel de compoziție. Prin discuție se ajunge la compoziția plastică. Se poate lucra și pe grupe de 3 elevi, fiecare având de dezbătut și apoi de exemplificat un singur concept: compoziția statică sau dinamică, compoziția cu un centru de interes/cu mai multe centre de interes.

Profesorul explică structura viitoarei activități din spațiul public: cât va dura cu aproximație, unde se merge, în ce scop (obiectivele activității) și ce vor avea de făcut elevii pe parcursul lecției și după. Activitatea din Piața Revoluției își propune să ajute elevii să răspundă la întrebările-cheie: *La ce îmi folosește în viață să pot identifica și construi o compoziție dinamică/statică cu mai multe centre de interes? și Cum îmi modifică percepțiile și viața spațiul urban în care trăiesc?*

În Piața Revoluției

Locație 1: la oricare intrare în Piața Revoluției

Durată: 20 min

Activități:

Se discută de unde vine numele Pieței Revoluției și câteva elemente de istorie mai mult sau mai puțin recentă.

Grupul compact se oprește la o distanță de aprox. 300 m de Memorialul Renașterii, indiferent din ce direcție. Sunt reluate pe scurt discuțiile despre peisaj, peisaj urban, compoziție statică/dinamică, centre de interes.

Elevii sunt împărțiți în 4 echipe. Din punctul în care se află, fiecare echipă va face câte unul din următoarele tipuri de fotografii cu centrul pieței astfel:

- 1 compoziție statică cu un centru de interes (orientată pe verticală);
- 1 compoziție statică cu minim 2 centre de interes (orientată pe orizontală);
- 1 compoziție dinamică cu un centru de interes (orientată pe verticală);
- 1 compoziție dinamică cu minim 2 centre de interes (orientată pe orizontală).

Cadrul didactic va alege de la fiecare echipă o fotografie reprezentativă. Selecția va fi proiectată la următoarea oră de educație plastică pentru a face cu elevii, frontal, analiză pe imagine: ce fel de compoziție

este fiecare din imagini, în ce forme geometrice pot fi încadrate elementele compoziției, unde sunt centrele de interes, ce imagine de ansamblu ne dau asupra spațiului Pieței Revoluției.

Locație 2: Memorialul Renașterii

Durată: 20 min

Activități:

Grupul se deplasează la Memorialul Renașterii, unde observă elementele compoziției monumentale, stabilind dacă este vorba despre o compoziție dinamică sau una statică și care ar fi centrul/centrele sale de interes.

Cadrul didactic le oferă informații legate de semnificația ansamblului.

Elevii exprimă judecăți de valoare estetică legate de monument.

Privind dintr-un unghi cu vizibilitate, elevii compară monumentul Memorialului Renașterii cu statuia ecvestră a lui Carol I, dezbătând ce fel de compoziție este cea din urmă.

Locație 3: lângă statuia lui Carol I

Durată: 30 min

Activități:

Grupul se deplasează lângă statuia lui Carol I. Cadrul didactic le dă elevilor câteva informații despre monument și relația dintre personajul istoric și câteva dintre clădirile din jur.

Grupul analizează fațada Muzeului Național de Artă al României. Profesorul oferă câteva informații despre istoria clădirii.

Elevii primesc câte o fișă cu caroiaj/foaie de matematică pe care să schițeze elementele fațadei fostului Palat Regal, actualul Muzeu Național de Artă al României.

Urmează o scurtă sesiune de feedback – fiecare elev va spune câte un singur adjectiv care exprimă felul în care a perceput lecția în Piața Revoluției.

Activități la revenirea în clasă

Selecția de fotografii făcute de elevi este proiectată la lecția următoare de educație plastică. Se recapitulează conceptele ilustrate prin identificarea lor în compozițiile fotografice făcute de elevi – cum sunt structurate compozițiile, care sunt centrele de interes ale imaginilor, dar, extrapolând, care sunt centrele de interes ale Pieței Revoluției și de ce.

Proiectarea fotografiilor realizate de elevi pe teren este un pretext ideal pentru procesarea experienței la nivel afectiv (cum s-au simțit în timpul activității?), cognitiv (ce au învățat nou prin acea experiență?) și atitudinal (cum ne influențează viața spațiul în care locuim, din punctul de vedere al proximității/accesibilității/identității culturale/spațiului public și de socializare etc).

Profesorul facilitează o dezbatere pe tema spațiului Pieței Revoluției – cum îl percepem la fața locului și cum îl percepem mediat de fotografii, ce se poate îmbunătăți pentru a deveni un spațiu mai prietenos pentru oamenii care îl vizitează în diverse scopuri.

Descarcă harta scenariului de pe: www.culturaineducatie.ro.

Competența cheie „Sensibilizare și exprimare culturală”:

CUNOȘTINȚE: cunoștințe de bază referitoare la produse culturale majore; înțelegerea importanței factorilor estetici în viața de fiecare zi

Profilul de formare:

COMUNICAREA ÎN LIMBA MATERNĂ: exprimarea unor informații, opinii, idei, sentimente, în mesaje orale sau scrise, prin adaptarea la situația de comunicare

SENSIBILIZARE ȘI EXPRIMARE CULTURALĂ: aprecierea unor elemente definitorii ale contextului cultural local și ale patrimoniului național și universal

Materia: recapitulare a unor noțiuni de istorie, istoria artei, design și urbanism

Grup țintă: elevi de clasa a VIII-a

Durată: 1h-1h 30min

Materiale folosite: imagini de epocă, fișe de lucru, creioane și mape

Repere culturale: v. Biserica Kretzulescu, v. Calea Victoriei, v. Memorialul Renașterii

Pregătire la clasă

Se recapitulează noțiunile de istoria artei care urmează a fi utilizate în analiza clădirilor și monumentelor din piață: stilurile arhitecturale, design ambiental, urbanism. Profesorul oferă câteva date istorice relevante pentru temă.

Cadrul didactic explică structura viitoarei activități din spațiul public: cât va dura cu aproximație, unde se merge, în ce scop (obiectivele activității) și ce vor avea de făcut elevii pe parcursul lecției și după. Activitatea din Piața Revoluției își propune să ajute elevii să răspundă la întrebările-cheie: *Cum se dezvoltă un oraș? și Cum se reflectă istoria unui loc în clădirile și monumentele care îl populează?*

Pentru pregătirea lecției, elevii și profesorul vor căuta imagini, cărți, fotografii vechi, care să prezinte felul în care arătau clădirile și monumentele din actuala Piață a Revoluției în diferite perioade; imaginile vor fi folosite în cadrul lecției din Piața Revoluției.

În Piața Revoluției

Locație 1: pe esplanada Bisericii Kretzulescu

Durată: 30 min

Activități:

Grupul dă roată clădirii bisericii, având sarcina de a observa cu atenție detaliile de arhitectură, urbanism și design ambiental: *Cum e actualmente pusă în valoare clădirea? Ce are în jur, de când și de ce?*

Elevii sunt împărțiți în grupe de câte 3. Fiecare grupă primește o fișă de lucru (atașată planului de lecție) de completat cu răspunsuri ale trecătorilor/turiștilor/angajaților librăriilor din zonă. Întrebările se referă la istoria oficială și la istoriile personale legate de clădirile și monumentele din imediata vecinătate a bisericii. Elevilor li se spune explicit ce au de făcut, când și cum vor fi valorificate informațiile culese de ei – în partea de „procesare a activităților la clasă”.

Se urcă scările până la nivelul **Căii Victoriei**, de unde se observă Biserica Kretzulescu și bulevardul. Profesorul inițiază un dialog, ilustrat cu imagini de epocă și îmbogățit cu informații culese de elevi. Dialogul relevă felul în care s-a dezvoltat Calea Victoriei.

Grupul se deplasează spre Memorialul Renașterii, trecând pe lângă Muzeul Național de Artă al României, statuia lui Carol I și Biblioteca Centrală Universitară. Odată ajunși **la baza Memorialului Renașterii**, elevii observă actualul sediu al Uniunii Arhitecților din România. Profesorul schițează istoricul clădirii.

Locație 2: la baza Memorialului Renașterii

Durată: 25 min

Activități:

Elevii sunt împărțiți din nou în grupele inițiale. Fiecare grupă va completa partea a doua a fișei de lucru cu asemănări și diferențe între Biserica Kretzulescu și clădirea Uniunii Arhitecților din România privind următoarele categorii: cromatică, funcția clădirilor de-a lungul istoriei (constantă vs. schimbătoare, religioasă vs. laică), regimul de înălțime (constant vs. schimbător, înalt vs. redus), restaurarea clădirii (convențională vs. neconvențională, recentă vs. veche). Grupul se reunește, fiecare echipă urmând să citească și să argumenteze pe scurt doar caracteristicile care nu au fost încă prezentate de celelalte echipe.

Cadrul didactic facilitează un dialog în care se fac conexiuni între istoria construirii celor două clădiri de patrimoniu și istoria socio-politică a spațiului românesc, precum și schimbările survenite în restaurare, arhitectură și design de-a lungul timpului. Se prezintă pe scurt istoria Pieței Revoluției, făcându-se referire și la restul clădirilor vizibile din acel unghi – fostul Palat al Senatului, Biblioteca Centrală Universitară, Muzeul Național de Artă al României.

Activități la revenirea în clasă

În clasă sau la finalul lecției, pe iarba din parcul Sălii Palatului, se prezintă răspunsurile culese la prima activitate. Se dezbate pornind de la istoria locului și felul în care oamenii îl percep în prezent: *Cum îl percepe un angajat al unei librării din zonă vs. un turist vs. un elev în vizită de lucru?*

Se discută despre cum a fost percepută experiența la nivel afectiv (Cum s-au simțit în timpul activității?), cognitiv (Ce au învățat nou prin acea experiență?) și atitudinal (Cum ne influențează viața spațiul în care locuim? Ce fel de responsabilități și drepturi avem raportat la orașul în care locuim? etc).

Descarcă fișa de activități pentru elevi și harta scenariului de pe www.culturaineducatie.ro.

6. Sugestii de final

Departa de a se dori a fi un material static, care să fie urmat cuvânt cu cuvânt, ghidul de față a fost gândit ca un punct de sprijin pentru profesori în demersurile lor de inovare pedagogică. Sperăm ca fiecare dintre cei care îl vor parcurge va personaliza conținuturile și activitățile la contextul în care își desfășoară activitatea. Nu vă limitați la ariile curriculare în care au fost trecute anumite scenarii. Cu siguranță puteți găsi inspirație în activitățile propuse și la alte materii.

Alegerea Pieței Revoluției ca punct de plecare pentru scenariile educaționale este doar una dintre variante. Suntem siguri că multe alte locații ar putea găzdui trasee cu aceleași rezultate educaționale. Credem că o bună parte din sugestiile de exerciții și activități pot fi transferate cu ușurință în alte contexte, în special în zone centrale ale unor arii urbane, dar nu numai.

Materialele video pregătite în cadrul proiectului sunt o resursă care vă poate sprijini și care poate fi găsită pe site-ul: www.culturaineducatie.ro.

Deoarece credem în comunitățile de practică și în schimburile între specialiști în cultură și educație, vă invităm să intrați în dialog cu noi, în primul rând prin intermediul platformei „Cultura în educație” (www.culturaineducatie.ro) și al grupului de discuții de pe Facebook: <https://www.facebook.com/culturaineducatie>

De asemenea, vă invităm să ne scrieți:

Asociația Da’DeCe: office@asociatiadadece.ro

Asociația De-a arhitectura: office@de-a-arhitectura.ro

Asociația MetruCub: contact@culturaineducatie.ro

Centrul Sintagma: mihai@centrulsintagma.ro

Muzeul Național de Artă al României: educatie@art.museum.ro

51

În cazul în care ați aplicat cu elevii dumneavoastră unul dintre scenarii, dacă ați adaptat unul dintre ele pentru localitatea unde vă desfășurați activitatea sau aveți sugestii despre cum am putea să facem materialul mai ușor accesibil, vă invităm să ne împărtășiți experiența dumneavoastră pe adresa: contact@culturaineducatie.ro.

Calitatea educației stă în conectarea ei la viața de zi cu zi. Dorim ca împreună cu dumneavoastră să sprijinim școala în realizarea misiunii sale!

ISBN: 978-973-0-22993-6

9 789730 229936